

Z I D O V

☆ GLASILO ZA PITANJA ŽIDOVSTVA ☆

UPRAVA I UREDNIŠTVO : ZAGREB
ILICA BROJ 31, III. KAT

IZLAZI SVAKOG PETKA
RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

PRETPLATA GOD. 100 D. POLUGOD. 50. D.
ČETVRTGOD. 26 D. POJEDINI BROJ 2. D.

Otvorenje XIV. Cijonističkog Kongresa

U utorak, dne 18. o. mj. u 1/8 sati uveče otvoren je u Beču svečanim načinom u dupkom punoj velikoj dvorani Konzerthausa XIV. cijonistički kongres. Kongres, kojemu su ovaj puta prisustvovali mnogi diplomatski predstavnici raznih država, otvorio je svečanim govorom predsjednik Svjetske Cijonističke Organizacije dr. Hajim Weizmann.

GOVOR DR. HAJIMA WEIZMANN.

Poštovane gospodje i gospodo! Cijonistički prijatelji!

U ovom času ozbiljna okupljanja pred novim radom na našem dragom nam djelu sve vas delegate i goste srdačno pozdravljam. Časti mi je, da kao predsjednik Cijonističke Organizacije pozdravim vladu Austrijske Republike. Hvalimo Vam, gospodine savezni ministru, za gostoprimstvo, koje iskazuje Vaša vlada našoj svjetskoj organizaciji u ovom lijepom gradu, s kojim nas veže velik i neprolazan spomen. Odavle je Teodor Herzl upravio svoj poziv židovskom narodu. Odavle je pošla profetska poslanica njegova »Judensajata« raštrkanim plemenima, ovdje je radio stvaralački i patnički u neprestanoj žurbi skučenih godina. I ovdje je mjesto, gdje skromni kamen ali obaviti besmrtnošću kazuje naročito poslanstvo i prerani završetak.

Herzl je volio da naziva naše djelo »stvari mira i ljudskoga čudoredja«, a tako je i osjećao. U ovom smo duhu amo došli i sigurni smo, da će pučanstvo i vlada ove zemlje, koja poznaje značenje mirnih i prijateljskih međunarodnih veza, znati da cijeni ovaj duh i sve ono, što se u njemu radja kao nastojanje i djelo. Iskrenom srdačnošću pozdravljam zastupnike izraelske bogoštovne općine u Beču i sefardske općine ovoga grada, kojima isponučujemo naš bratski pozdrav.

Za me je naročito odličovanje, što mogu da pozdravim zastupnike inostranih vlada, prije svega zastupnike Vel. Britanije kao one vlasti, koja je na se preuzela mandat Saveza naroda o upravi Palestine. Ne izvršujem tek jednostavno svoju dužnost, ako ovom zgodom u ime Jewish Agency molim reprezentiranja mandatarne vlasti, da primi izričaj naše zahvalnosti, naše dobre volje i našeg shvaćanja punoga povjerenja. Osjećaji su duboke i srdačne veze, koje židovski narod već dugo vremena osjeća za veliku naciju, koje je još uvijek biblija najjača tradicija. Mi znamo, da je cijeno, da je mandatarne vlasti, što je na se preuzela mandat, stavila sebi veliku zadaću; ali mi znamo, da naš rad sve više doprinosi, da se pomogne rješenje te zadaće. Duh, u kojem se stvara djelo izgradnje židovske narodne domaje, daje nam potpuno pouzdanje, da ono ne će da bude tek na čast mandatarne vlasti i židovskom narodu, nego da će biti doprinos napretku svega ljudstva.

U ovoj odgovornoj zadaći izgradnje židovske narodne domaje moraju se dnevno afirmirati shvaćanje i gledišta mandatarne naroda i puno pouzdanje židovskoga naroda. Što se nas tiče, ne ćemo propustiti da bude te afirmacije.

Velikim zadovoljstvom pozdravljam zastupnike ostalih država, njihove ekscelence gg. poslanike i konzule Argentine, Čile, Bugarske, Danske, Francuske, Grčke, kraljevine Nizozemske, republike Poljske, Portugala, Njemačke, Rumunjske, Čehoslovačke, Kraljevine SHS, Udruženi hDržava Sjeverne Amerike (burno odobravanje i pljesak, skupština se podiže) i zastupnika Liige Naroda gospodina generalnog komesara dra. Zimmerman. Činjenica, što možemo da pozdravimo toliko vlade kao naše goste, vanredna nam je čast, a i znak za položaj, koji je — dvadeset i osam godina nakon svojih skromnih početaka — stekao naš pokret. Već je prva, možda ne toliko velika, ali ipak jaka grupa pionira izgradila čvrstu poziciju u zemlji naših obećanja i udesa. Stvoren je već centar nove zajednice. Pa i ako ne ćemo da se prećenujemo, le bismo izgubili iz vida distancu i proporciju — ipak postajemo već — a Vi, časni zastupnici vlada, potvrdjujete to svojim prisustvom — članom porodice naroda, kojega domovinu zajamčuje Savez naroda, članom narodne porodice, u koju ćemo nakon teška duga prekida mirno i dostojno ući valjada za kratko vrijeme. Već nam je dan osjećaj, — i pred kratko vrijeme tek tako, da u predmnjevanju osjetimo sreću — osjećaj, koji je toliko jednostavan, a za nas gotovo poput nekog čuda, da budemo narod, kao što su i svi drugi. Kroz kratko vrijeme bili su oni, kojima bijaše dano, da prisustvuju otvorenju Hebrejskoga Univerziteta na brcu Skopusu, što je bilo oplemenjeno duhovnim vodstvom velikoga državnika i velikoga prijatelja našega naroda lorda Balfoura (burno odobravanje i pljesak) prisustvom svih izabranih zastupstva kulturnih naroda svijeta kod najljepšeg djela stvaralačke snage našega naroda, kroz nekoliko dana bijasmo sretni prethodnici generacije, koja će za nama doći. Ona će u sebi nositi kao sigurnu svjest i kao prirodnu snagu ono, što je za nas još uvijek cilj idealnoga nastojanja, i ako se već pred našim očima i našim radom stvarna formira.

Poštovani kongresu, prijatelji i supulnici Doložit ćemo račun o tome, što smo u dvije godine od našega posljednjega kongresa postigli, stvorili i iskusili. A još više morat ćemo da se dogovorimo i posavjetujemo o onome, što je pred nama. Složno i u slobodnoj borbi mišljenja govorit će se više nego o uspjesima, o odgovornosti, naporima i brigama i o pogreškama, koje su se gdje gdje zbile. Jer preduzeće je naše puno kompliciranih teškoća, teško kao što je ikada jedno preduzeće moglo da bude, pred koje su postavili ljude nuzda i nada, smionost i entuzijazam. Upravo zbog toga dolikuje, možda, da u ovom času u retrospekciji bez ikakvih predrasuda posvjedočimo sebi, da naše predanje svega najboljega, što nosimo u sebi nije ostalo neblagoslovljeno. Bijahu dvije godine jasnoga učvršćenja u zemlji i sveudiljnoga proširenja broja naših ljudi, stvari i raspoloživih snaga. Imigracija, poduprta našim osnovnim radovima polazeći za pozivom novoga Cijona, ali i tjerana nuždom izvana, porasla je od nekoliko stotina u jednom mjesecu na više hiljada.

Zbog njena porasla razvila se neobična aktivnost u svim granama javnoga i privatnoga života na gospodarskom socijalnom i kulturnom području, aktivnost, koja nas sokoli, iznenadjuje i ujedno stavlja pred probleme, koje u tolikom opsegu i takovoj kvalliteti nijesmo do sada poznavali. Mi ne ćemo da sakrivamo naše zadovoljstvo, što se je od početka naše djelatnosti na međunarodnoj bazi mandata židovsko pučanstvo Palestine gotovo podvostučilo, ali mi znamo, da je ovaj vrijedan porast samo prva osnovica. Mi znamo i to, da ga moramo da uklopimo u organsku gradnju mlade zajednice u, koje su jake i čiste osnovice: nacionalni jezik, nacionalna kultura, nacionalno zemljište i nacionalni rad.

U gradovima nastale su mnoge stoline novih prebivališta. Začudno srčana i raznovrsna industrijalna i obrtna djelatnost razvila se u velikim i malim poduzećima. Stvaralačka volja i snaga isklesala je pored poljoprivrednog i brojčano industrijalno radništvo. U sve jačoj mjeri trude se poduzeća, da stvore prodju za svoju kvalificiranu produkciju. Istovremeno je lijepo uznapredovalo temeljno djelo izgradnje, poljoprivredna kolonizacija, oslobodjenje tla, povezanost židovskog seljaka sa grudom. Sve više jača u Erec Jisraelu i izvan njega zov i čežnja: »zemlje, više zemlje!« Slicanje znatnih zemljišnih površina bio je dostojan odgovor na zahtjev novih ljudi židovske zemlje. Ali stvaranje novih mogućnosti kolonizacije stavlja nas podjednako pred množstvo odgovornih problema uredjenog naseljavanja, koje zajamčuje uspjeh, probleme, koji će angažirati svu našu ozbiljnost i sav naš imar.

Zemlja što je počela da živi mladim impulzivnom životom stala je da razaslije duh svoj čitavim galutom. Privlačivost Erec Jisraela vanredno je porasla u posljednjim godinama nesamo kod pionira, nego i kod onih, koji se spremaju za naseljenje u zemlji. Mnogi od onih, koji su se prije hladno vladali prema našim nadama, povučeni su u područje Erec Jisraela i spremni su djelom ili namjerama da pomažu izgradnju te zemlje u čast židovskoga imena.

Naročito nas zadovoljstvom ispunja sve veći porast broja mladih u našim vlastitim redovima, koji zajamčuje uložak novih snaga u poljima našega rada.

Pojačala se spremna za materijalnim djelima: naša obadva centralno nacionalna fonda, Keren Kajemet i Keren Hajesod za oslobodjenje tla i za izgradnju domaje ukorijenili su se u srcima stotina hiljada prijatelja. To nam je poticaj za budućnost, u kojoj ćemo morati da ištemo još mnogo, više, mjeru za mjerom, kako naš rad raste i kao što mi hoćemo da nam on raste. I tako možemo, da s dostatnim zadovoljstvom promotrimo dvije prošle godine i ako će nas zahtjev za većim i bržim djelovanjem, i ako će nas vlastita kritika i kritika drugih tako očuvati od svakog zadovoljstva s nama samima. Jedno je sigurno: mi osjećamo — a to je skupocjen osjećaj — da ima u nama života i da je do nas, da koraknemo naprijed. To nam danas daje poleta i snage pored zapreka i teškoća, koje ćemo sutra morati da svladamo. Ali ono, što

je stvoreno, dosadanje djelo, stvoreno je suradnjom dvaju faktora: cionističkoga pokreta, kojeg je najjači i najjasniji izričaj naša Cionistička Organizacija, i stvaralačkoga jišuva u Erec Jisraelu. Kongres će morati da dađe organizaciji nove snage i novih impulza, Organizaciji, koja je učinila mnogošta velika i koja je pozvana, da i dalje vrši velika djela. Kongres će morati i jišuvu dati, što ga ide: potpunu i povjerenje organizacije, koja njegovu djelo zajednički s ljubavlju proživljava i koja znade da cijeni njegov udio u radu.

I tako prijatelji, kad sada prilazimo zadacima kongresa, dajte, da izvršimo naš rad kao odgovorni opunomoćenici cionističke volje stotina hiljada u svem svijetu i ujedinjeni u duhu i shvaćanju s našom braćom i sestrama u Erec Jisraelu. (Burno odobravanje i pljesak).

Proglašujem XIV. cionistički kongres otvorenim.

• Nakon ovoga otvorenja kongresa po dr. Hajimu Weizmannu govorio je kao prvi govornik, hebrejski, predsjednik Egzekutive g. Nahum Sokolov:

GOVOR NAHUMA SOKOLOVA.

Po četrnaesti se puta skuplja cionistički kongres u toku od 28 godina, a drugi je puta, što vijeća ovdje. Pred dvanaest godina imali smo tuđe cionistički kongres, a danas se sastajemo u ovome gradu, doduše pod drugim vanjskim prilikama, ali ipak u istom lijepom Beču, koji je kao nekoć i sad metropola profinjene kulture i ljepote, u istome Beču, koji je bio kolijevka modernoga cionizma, iz kojega je potekao prvi zov za cionističkim kongresom na početku našega pokreta i u kome se nalazi grob Teodora Herzla, nama tako drag i znamenit.

Sastali smo se danas na radnome kongresu. Ovaj kongres ima da bude upravljen više prema unutra, nego prema vani. Hoćemo da se posavjetujemo o našim problemima savjesno, mirno i koncentrirano. Kod prošlih je kongresa bio znatan demonstrativni momenat. I danas se ne ćemo da ogradimo pred vanjskim svijetom; ali već dugo se bave cionistički kongresi većma praktičnim nutarnjim stvarima, a ovaj kongres bi u tom imao da krene još dalje. Osnovna je značajka predjašnjih kongresa bila težnja za činom. Četrnaesti kongres ima da nosi biljeg ostvarenja. Ta ovo je prvi kongres iza znatnoga pojačanja imigracije u Palestinu, kongres alije. Ne dolazimo na taj kongres u veselju žetve; ali nemojmo da griješimo protiv istine, nemojmo nijekati u pretjeranoj tobožnjoj iskrenosti očitu činjenicu, da ovaj puta dolazimo sa znamenitim prviljencima, a ne praznih ruku i sa razočaranjem.

Židovski narod imade više od svih drugih historičkoga iskustva, pa mora znati, da povijest erta sumu događaja, koji su iskovani u žaru. Obećanja, nagadjanja, zvučne prolazne riječi nestaju u vjetru, ali misli, koje su poprimale stvaran oblik, žive i ostaju, ulaze u povijest i čine joj kostur generacije.

S toga gledišta nije četrnaesti kongres samo jedna karika u kongresnome lancu, nego je on nova karika, nije samo po broju jedan više, nego je historički odsjek, koji po važnosti nadmašuje sve prošle, jer stoji na pragu onoga, što biva i nastaje.

Dolazimo na ovaj kongres s podvostručenim brojem Židova u Palestini otprije rata — a kvalitativna vrijednost toga porasta još je veća od kvantitativne. Stupamo pred kongres s novim zemljoradničkim pozicijama, mošavima i kvucama koje traže nove putove života; s Tel Avivom, s Hadar Hakarmelom i sa drugim novim predgradjima i počecima vrtnih gradova, koji svi počinju da cvjetaju; sa poljodjelskim pokusnim stanicama i s pošumljivanjem, kojim smo bezbrojne nove mladice zasadili u mršavu zemlju. Dolazimo sa srednjim staležem, koji zauzima veliko mjesto u novoj aliji

i koji ne će samo da se sjedini s onim silama, koje su dosad gradile zemlju, pa da udje u sva gospodarska područja jišuva i da se uživi u običaje i u gospodarski poredak, nego ima još da stvori nove oblike rada. Dolazimo s novim tvorevinama, koje je stvorio židovski radnik pomoću Keren Hajesoda u Emeku i u svim dijelovima zemlje. Dolazimo s Radničkom Bankom, s Hipotekarnom Bankom, s električnim centralama, s povećanim narodnim zemljoradničkim posjedom, s odgojnim institucijama, s procvatom našega jezika s tehnikom i sa sveučilištem.

Jako zastupstvo naših palestinskih prijatelja, koje smo sretni da pozdravimo na kongresu u dosad nedostignutom broju, zrcali napredak u izgradnji naše zemlje. Veliki broj naših prijatelja iz Amerike, koji učestvuje na kongresu, jasan je znak za učešće čitavoga naroda u izgradnji narodne domaje. Na svojim je leđjima čitav naš narod nosio breme stvaranja pomoću Cionističke Organizacije i od nje stvorenih dvaju novčanih izvora Keren Hajesoda i Keren Kajemeta, pa još drugih znatnih i spremnih društava i institucija u galutu. To je veliko djelo našega naroda pred velikim svijetom.

Usred patničkoga čovječanstva, što čezne za izgradnjom srušenoga i za obnovom života, stoji židovski narod, živi i pokazuje put, put pravde, mira i herojskoga rada. Ispunjen duhom biblije, svojega rodnoga lista, oboružan plugom i zidarskom lopatom, poduprt na svoje historijsko pravo, silazi u dolinu Jordana, da suši močvare, uspinje se na Har Hacofim, da sagradi tvrđju svome duhu. Sve što stvara i obnavlja, to je ostvarenje ideje pravde i mira, oblik i sadržaj njegova naziranja o životu.

Oduvijek se znade, da Židovu svijet nije slika Molohova, koji juri kroz svijet užarenim željeznim rukama, naoružanim masama i topovima, nego slika saradnje svih dobrih sila u čovječanstvu, povezanih pravdom i ljubavi u harmoničnu cjelinu. Stare su to riječi, ali sad počinju da se izvršuju u svakidašnjem radu naše braće u Palestini.

To je samo zato moguće, jer se iza svih promišljanja, iza svih događaja, instrukcija i odredaba sakriva golema moralna snaga, svježa živa duša, koja sve čisti i plemeni, a bez koje bi naš rad stvorio mrtvu bezličnu tvorevinu. Kongres je jedna od onih moralnih sila; bez njega bismo se sami sebi činili maleni i ništetni, njime, njegovom težnjom za herojskim radom u službi oslobođenja moći ćemo sve da uspješno provedemo. Stoga molimo Boga, neka bude s ovim kongresom.

I još jedno ne smijemo zaboraviti: oslobođenje naroda nije politički ili teritorijalni ili mehanički proces, i ako mehanički i tehnički momenat u izvodjenju igraju veliku ulogu; oslobođenje samo ne pripada carstvu mjera i brojaka, jer je uzvišeno bez težine transcendentno. Ono nije profano, nego je sveto. Tempo obnove Erec Jisraela doduše stoji do povoljnih ili nepovoljnih političkih konstelacija, do planova stranaka, koje s nama manje ili više simpatiziraju — ali samo u nekoj vrlo ograničenoj mjeri. Obnova sama stoji u prvome redu do vaskrsenja i obnove naroda. A to vaskrsenje počinje čudorednom obnovom pojedine ličnosti. A one povezane u malenim krugovima postaju sve jače i veće, dokle se nutarnje probudjenje i vaskrsenje nacije uklopljuje u historiju. Svaki Židov, koji gradi ili pomaže gradnju domovine, mora da taj proces u svojoj duši doživi. Cionizam je u svojoj najdubljoj biti čudoredni duševni pokret za pojedinca i za narod. Hoćemo, da zajedno s narodom spasemo njegov genij iz tmine podložnosti i očaja, da ne živi više potišteno i tmurno i da ne prodaje više dušu za korice hljeba, da ne zaboravlja u bolu svoje ideale, nego da se oslobodi iz tame zla

i da se naužije svjetla milosti i svetoga duha u teškome radu i vraćanju u Cijon.

U tome duhu hoćemo da polazemo račun čitavome svijetu. Čudno je, da još imade ljudi, koji sumnjiče čovječiji i narodni preporod jednoga staroga naroda. I ako je to čudno, ipak imademo neprijatelja ili tačnije, jišuv, poštenje, sloboda, čast i jednakost ljudi imadu neprijatelja. S ovim ljudima ne ćemo da imamo posla. Mi smo elemenat, koji gradi i naseljuje zemlju u doba najteže svjetske krize. Mi smo zajednica graditelja cesta, zidara, klesara, liječnika, učitelja, slikara, zemljoradnika — i radimo u svim rasijanim česticama Izraelovim, a ne miješamo se u klasne borbe i druge političke prepirke država. Čitav naš rad, čitavo naše mišljenje i sva naša vijećanja upravljena su prema našem jasnomu cilju. Ne možemo i ne ćemo da polemiziramo s protivnicima, koji ne poznaju ni mjesto ni vrijeme, ni stvar ni ljude, ni cilj, ni sredstva, o kojima se ovdje radi. Kulturni narodi interesirani u stvari priznali su naše pravo, a to nam je dosta.

Visoki kongrese! Mnogo velikih i teških pitanja čeka, da na njih odgovorimo. Vjerujemo, da će ih kongres riješiti odrešito i jasno posmatrajući i proučavajući, ali sa svetim zanosom i neugasivim žarom. Ima mnogo mišljenja o taktici i pojednostima. U toku godina vrlo smo se razvili. Pale su latice mladosti i narasli su plodovi zrelosti.

Cionizam nije već dugo romantična čežnja, koja ne pozna granica i zapreka. Postao je pokretom izgradnje. S određenim, promišljenim i prema visokim ciljevima uperenim stvaranjem, u kojemu se pojavljuju nove i stare zapreke, nastaju različna mnijenja, pa se prirodno jačaju. Kongres je bojno polje, na kojemu se vodi plemenita duševna borba različitih naziranja i metoda. Ali su sva upravljena jednome zajedničkome cilju: oslobodjenju Izraela u zemlji Izraelovoj.

Uvjereni smo, da će četrnaesti kongres, kongres alije pripomoći, da se imigracija u Palestinu pojača, i da će podići duh Cionističke Organizacije i židovskoga naroda.

(Burno i dugotrajno odobravanje i pljeskanje).

Iza ovoga govora pozdravili su kongres u ime austrijske vlade gospodin ministar za socijalnu skrb dr. Resch, predsjednik bogoštovne općine u Beču, dr. Pick, predsjednik austrijskoga Saveza Cionista dr. Ehrlich, predsjednik Vaad Leumia dr. David Yellin. Poslije svih tih govora održao je nadabrin dr. Chajes, predsjednik Akeijonoga Komiteja, predavanje o cionizmu kao svjetskom problemu, koje ćemo donijeti u narednom broju.

Slijedećeg dana, u srijedu dne 19. o. mj. u deset sati prije podne započelo je zasjedanje kongresa. Ponajprije je izabran prezidij kongresa. Predsjednikom je izabran Nahum Sokolov. Iza izbora održana je komemoracija pokojnim cionistima, koji su preminuli u vremenu iza 13. kongresa. Izvještaj o toj sjednici donijeti ćemo u narednom broju zajedno sa izvještajem o drugim sjednicama.

Konferenca Keren Kajemeta

U srijedu, dne 12. augusta uveče sastala se Konferenca Keren Kajemeta. Osim članova direktorija skupili su se i mnogi delegati iz raznih zemalja. Konferencu je otvorio oduljim govorom g. M. M. Usiškin (Jerusalim), predsjednik direktorija Keren Kajemeta. Među ostalim rekao je i ovo:

»Naročita važnost ove konference jest u veličini zadata, koje čekaju, da ih Keren riješi. Vanredno je nužan pojačani intenzitet naše djelatnosti i postignuću toga cilja služe glavni zadaci ove konference. S jedne strane treba podati točne informacije našim saradnicima u galutu o općem položaju i djelatnosti Keren Kajemeta u Erec Jisraelu a sa

druge treba da se porazgovorimo o metodama dalje sabirne djelatnosti prema stečenom iskustvu.

Pred godinu dana zaključio je direktorij da za jednu godinu podvostruči zemljišni posjed Keren Kajemeta. Medjutim je nastupio stalan i znatan ponast imigracije i taj je porast slavio na Keren takove zahtjeve, da mi i ako je Keren nesamo ispunio obvezu o kupnji zemljišta nego je i znatno prekoračio daleko zaostajemo za onim, što bismo trebali izvršiti. Bez obzira na elementarnu dužnost, da se useljeniku omogući poljoprivredno naseljenje treba imati na umu, da se uspješno može boriti protiv divlje zemljišne spekulacije samo tako, da se uveća nacionalna zemljišna rezerva Narodnoga Fonda. Keren Kajemet i fond za izgradnju Palestine, Keren Hajesod, nadopunjuju se međusobno i dosada se nigdje nije pokazalo, da se je rad za te fondove međusobno priječio.

Židovski narod ima volje, da oslobodi zemlju Erec Jisraela. Tek se tom narodu mora stalno prilaziti i mora se znati, kako da se poziva i potiče! Sam narod ne nosi krivnju na nedovoljnim doprinosima! Krivi su posrednici između njega i zemlje. Zemljište je samo mijemo, ali njegov jezik treba da se narodu učini razumljivim!

Nakon govora otvorenja razvila se oduševljena debata.

U narednoj sjednici razložio je ponajprije g. Julius Berger smjernice glavnoga ureda u Jenusolimu o dosadanjem i budućem radu. Porast primitaka na 250.000 funli u tekućoj godini opravdao je propagandu i izdatke utrošene na nju. Da se uklone konflikti sa Keren Hajesodom lačnom razdiobom metoda obadvađu fondova, moraju da se zemaljska povjereništa Keren Kajemeta odreknu samoporezovanja na korist Keren Hajesoda. Nova delegacija Palestinjana iz svih slojeva i stranaka preuzet će odmah iza kongresa propagandu u galutu; izvrši li svaki radnik Keren Kajemeta svoju dužnost, moći će se primitici fonda u narednoj godini podvostručiti na svotu od 500.000 funli.

U živoj debati zagovarala je većina govornika napuštanje samoporezovanja. G. Lav Stern iz Zagreba govorio je protiv toga, što glavni ured zabranjuje jedinstvenu akciju za razne cionističke fondove, kao što je predložena u čehoslovačkoj; trebao bi se dopustiti ovaj pokušaj, koji mnogo obećaje.

Mnogi govornici, kao dr. Friedmann (Kovno)-prof. Beinisch (Varšava) i dr. Erhard (Berlin) tražili su priznavajući poboljšanje prema prilikama otprije više propagandnoga materijala i više informacija po glavnom uredu.

U specijalnoj debati raspravilo se ponajprije pitanje škraabice. Gotovo svi govornici naglasili su, da je škraabica ono sabirno sredstvo, koje najviše odgovara Narodnom Fondu kao pučkoj instituciji, koja se odupire o narodne mase i da će u prošloj godini energično provedeno raspačanje škraabice uz redovito pražnjenje pokrivati najveći dio primitaka.

Nakon toga raspravljene su metode kako da se ortodoksnemase privuku Narodnom Fondu. Kao najspretnija forma za ortodoksnu krugove priznali su »nedanim«-doprinosi.

U specijalnoj debati govorili su dalje J. Berger i dr. E. Zweig od Glavnoga ureda o testamentima i zakladama u korist Keren Kajemeta. Dr. Zweig je preporučio među ostalim osiguranja u korist Kerena kako su predviđena u ugovoru za Phönixom. Govornik je dalje referirao o ugovoru između Glavnoga ureda KKL i osiguravajućeg društva Phönix u Beču i izvjestio je, da dosadnja osiguranja u Palestini, čehoslovačkoj i Austriji na temelju sklopljenoga ugovora iznose više od 350.000 funli. Ostale će se zemlje doskora uključiti u akciju.

Nakon toga tretiralo se pitanje propagande u štampi, novih propagandnih sredstava, knjigovodstva itd. Na kraju se govorilo o palestinskoj izložbi, koju je Keren preuzeo od društva Mishar Velaacija i koju će iza kon-

gresu u više kopija predati nekim zemaljskim povjereništvima.

Izabrana je komisija za pitanja reorganizacije u koju je ušao i g. dr. Alfred Singer.

U zaključnoj sjednici razpravljalo se pitanje o reformi organizacije Keren Kajemeta.

Druga Svjetska Sefardska Konferencija

U subotu, dne 15. o. mj. u 9 sati uveče otvorena je svečanim načinom u bečkom sefardskom hramu druga Svjetska Sefardska Konferencija. U krcato punom hramu pozdravio je ponajprije sve sakupljene predsjednik sefardske općine gosp. Leon Hajim, a zatim je rabin te općine Nisim Ovadia izrekao svoj blagoslov. Zbor je skladno otpjevao »Haleluju«, koju je komponovao kantor bečke sefardske općine.

Gosp. Benzion Usiel, nadrabin iz Jafe, održao je odulji govor na hebrejskom i španjolskom jeziku. Iznio je ideje suvremenoga pokreta oko pridizanja sefardskoga dijela židovskoga naroda.

Predsjednik cionističke Egzekutive g. Nahum Sokolov pozdravio je konferenciju lijepim i duhovitim hebrejskim govorom, a isto tako pozdravili su konferenciju odličnim govorima i snažnim riječima g. Usiškin, kao predsjednik Direktorija KKL i g. David Yellin u ime Vaad Leumia (Žid. Narodnog Vijeća u Palestini.)

Sva ta tri odlična govornika ističu svrhu i zadaću konference, da jača cionizam, da organizuje Sefarde, kako bi preuzeli dostojno učešće u brigama i radu cionističkoga pokreta. Oni treba da suradjuju zajedno sa svim cionistima unutar Cionističke Organizacije, da tu podpiru sva vrijedna nastojanja i sve vrijedne institucije. Sefardi treba da dostignu u razvitku ono, što su zakasnili. Gosp. Usiškin naročito je istaknuo jedinstvo židovskoga naroda; razlike su, reče, između Sefarada i Aškenaza velike, ima među samim Aškenazima većih diferencija nego između Sefarada i Aškenaza. Ponajvećom razlikom između Sefarada i Aškenaza čini se jezik, ali sve su te razlike plod galuta i prošlosti. Cionizam i židovska narodna domaja ublažuju i potiskuju te razlike, oni dovode do jednakosti na višem nivou i u sretnijim prilikama.

Iza toga održana je prva sjednica, u kojoj se je konstituirala konference. Počasnim predsjednikom izabran je nadrabin Usiel, predsjednikom konference g. Piciatto, a za potpredsjednike gg. David Florentin (Solun), Avram Recanatti (Solun), dr. S. Alkalay (Beograd) i David Cuercia (Beč).

U nedjelju prije podne nastavljeno je zasjedanje konference prema odredjenom programu. U čitavoj debati, koja je vodjena sa mnogo temperamenta, nije nitko pokušao da poda konferenciji drugi biljeg nego što je označen u govorima za svečanosti u hramu. Delegati iz Jugoslavije živo učestvuju u vijećanju konference i vrše odlučnu ulogu.

Vrhovni rabin dr. Izak Alkalaj isticao je u svom govoru potrebu unitarizma, hvalio je dobre odnose između Sefarada

i Aškenaza kod nas i naveo primjere skladnog zajedničkoga rada (Savez Vjeroispovjednih Općina, Savez Cionista, Savez rabina itd.) Nešto teškoća imade samo u jednom mjestu, Sarajevu. Cilj je Sefardske Organizacije da organizira i kulturno digne Sefarde i da ih aktivira i u cionizmu, ali ne u okviru jedne cionističke svjetske federacije. Govor g. Vrhovnoga rabina dojmio se vanredno.

Dr. Braca Poljokan, delegat M. C. O. iz Sarajeva, govorio je i o razlikama kolorita. Ima razlika i osobina, koje treba njegovati, da se usavrše, učvrste i ovjekovječe. Podvukao je teškoće u radu i saobraćaju između Sefarada i Aškenaza, nesporazumke i inferiornost položaja Sefarada prema Aškenazima. Svoj veoma uspjeti govor, koji je vanredno djelovao na sve slušatelje, završio je logičnim postavljanjem problema, a da nije zagovarao nijednu od dviju postavljenih teza: ima li Sefardska Organizacija biti prema Svjetskoj Cionističkoj Organizaciji u podređenom ili koordiniranom odnosu.

Nadrabin dr. Moric Levi radikalno je i oštro zagovarao unitarizam. Govor, koji je obilovao mislima i odrešitim shvaćanjem, pobudio je odličan dojam.

Bugarski cionisti upravo se fanatički zalažu za jedinstvo i odlučno su protiv svakoga separiranja, pa čak i protiv posebnog organizovanja u kulturnu organizaciju.

*

Još nam ne predleži službeni komunikaj o konferenciji, a ni opširan izvještaj našega izvjestioca, pa zbog toga donosimo ovaj izvještaj toliko kratko i zbijeno. Nadamo se, da ćemo u narednom broju moći izvjestiti ponešto opširnije o tečaju i zaključcima konference, koja će jamačno mnogo doprinijeti rješanju spora, koji se slegao oko sarajevske Mjesne Cionističke Organizacije.

Ovdje donosimo pozdrav Saveza Cionista, Uprave KKL i KH drugoj Sefardskoj Konferenciji. Taj pozdrav primila je konference s oduševljenim odobravanjem.

Predsjedništvu Svjetske Sefardske Konferencije

u

Beču.

Naša zemaljska organizacija pozdravlja s najvećim simpatijama Vaša velika sistematska nastojanja, da se sefardski Židovi organizuju i da se u mnogo većem opsegu stave u aktivnu službu izgradnje Erec Jisraela.

U ime zemaljske cionističke organizacije i cionističkih fondova želimo Vašim vijećanjima najbolji uspjeh, pa od njih očekujemo znatno intenziviranje cionističkoga rada unutar naše zemaljske organizacije.

U Zagrebu, dne 7. augusta 1925.

Za Savez Cionista u Kraljevini SHS:

Dr. Beno Stein.

Za Upravu KKL za Jugoslaviju:

Lav Stern.

Za Centralnu Upravu KH za Jugoslaviju:

Spitzer.

Darujte za halučku farmu

Otvorenje palestinske izložbe u bečkom Konzerthaus-u

Uz veliko učestvovanje publike otvorena je u nedjelju dne 16. ov. mj. Palestinska izložba. Prisustvovalo je mnogo počasnih gostiju, a medju njima bijahu svi članovi Cijonističke Egzekutive sa predsjednikom Weizmannom na čelu, pa članovi Gospodarskoga i financijskoga Savjeta direktorij Keren Kajemeta i Keren Hajesoda.

Nadabim dr. Chajes, predsjednik Akcionoga Komiteja rekao je u svom pozdravnom govoru, da će oni, što će razgledati ovu izložbu konstatovati da su vidjeli već i ljepših i bolje pripremljenih objekata. Al vrijednost ove izložbe ne leži u izložbenim objektima, nego u tome, kako su stvoreni ti objekti. 2000 godina bila je židovska domaja bez židovskoga naroda. U tom su vremenu mnogi kulturni narodi bili gospodari te zemlje, i u Palestini nije ostalo gotovo ništa od tih naroda, koji su inače vršili vrijedan rad. Ono, što je za posljednjih godina učinila u Palestini šaćica židovskih ljudi, prije svega radnika, nadmašuje važnošću sve, što su moćni kulturni narodi ondje ostavili. Treba pomisliti na goleme teškoće, uz koje je izvršeno, što je ovdje izloženo i onda će se svaki zadiviti i svakoga će ispuniti nada u budućnost toga djela, koje služi židovskom narodu i čitavom ljudstvu.

U ime društva Mishar Vetaasija, koje je priredilo ovu izložbu govorio je dr. Soskin. On je izrekao svoje udivljenje Austrijskoj Republici, koja kraj golemih teškoća izgrađuje svoju trgovinu i industriju. Još je teži pionirski rad u Palestini. On je zamolio za obzir, što izložba nije u svim dijelovima dovršena.

Burno pozdravljen uzeo je riječ predsjednik Cijonističke Organizacije dr. Hajim Weizmann:

»Ređuje me, što mogu da prisustvujem ovoj svečanosti. Zahvaljujem priredjivačima. Vidjet ćete presjek onoga, što je učinjeno u židovskoj narodnoj domaji. Sve će se zapaženo i izloženo moći pravo prosuditi samo uz pomisao, da u Palestini nema elementarnih pretpostavaka za industriju. Još nema velikih naprava za iskorištenje vodenih snaga, koje planira Ruitenberg, još nema velike luke, kojom ćemo jamačno raspolagati za dvije godine. Držim, da će povoljan razvitak učiniti, da će Palestina biti tržištem za bliži Levant, za Siriju, Transjordaniju i Mezopotamiju. Ali se mora čuvati načelo, da zdrav industrijalni razvitak Palestine mora, da ima osnovnu pretpostavku u stalnom poljoprivrednom razvitku židovski narod treba da se za to brine. Čestitam priredjivačima. Želim im potpuni uspjeh».

Član Egzekutive dr. Georg Halpern govorio je u ime Gospodarskoga i financijskoga savjeta, koji je naročito interesiran kod te priredbe i istaknuo, da ova izložba približava svijetu radnu Palestinu. Ona pokazuje, kako je nekoliko muževa privatne inicijative stvorilo jednu lijepu cjelinu. Svuda imade osnova za eksport.

Hajim Arlozorov isporučuje pozdrave i želje opće židovske radničke organizacije u Palestini. Radništvo kao takovo učestvuje u ovoj izložbi jer stoji iza djela. Na toj se izložbi vidi put, kojim su prošli židovski radnici Palestine u svojoj kolonizatorskoj inicijativi. Isprva bijahu zemljoradnici, graditelji cesta, pa židari, utemeljili su stručnu radničku zajednicu Solel Bone i mnoga druga poduzeća. Radništvo Palestine pozdravlja svaki konstruktivni rad, tko ga god vršio.

Plan za uređenje čitave palestinske izložbe prigodom XIV. Cijonističkog kongresa izradio je arhitekt Sobelson. Izložba zaprema pet prostora.

Prvo mjesto zauzima u izložbi domaći obrtni rad. Tu ima čilima, ukrasa za zidove, izvezena rublja, gobelina, čipaka i drugih raznih tkanina. Uporedo sa odjevnom industrijom polazi i mlada sportska industrija i produkcija tako zvanih civilizacijonih predmeta, koji zadovoljavaju običajne potrebe i ukus. Iza toga zaprema lijep dio iz-

ložbe obrtna produkcija umjetničkoga značaja. Nadasve je bogat materijal poljoprivrednih produkata. Naročito su interesantni prorezi plemenitoga drveća. Mnogo obećaje kultura pčela, kokona i duhana. Naročiti odio ispunjen je rudama i kamenjem iz okoline Mrtvoga Mora. Umjetnosti je posvećen posebni odio i u njemu ima mnogo djela grafike, umjetničkih mapa i mnogih reprodukcija.

Razne vijesti

Prenos kostiju Herzla i Nordaua u Erec Jisrael. »Wiener Morgenzeitung« javlja, da je gradska uprava Tel-Aviva zaključila, da zamoli kongres, da se smrtni ostanci Herzla i Nordaua prevezu u Erec Jisrael.

Palestinski nadrabini kao delegati na 14. cijonističkom kongresu. Obadva palestinska nadrabina, rabi Kuk i rabi Jakob Meir učestvuju na 14. cijonističkom kongresu, kao delegati palestinskoga Mizrahija.

Emir Abdulah Arapima Palestine. Transjordanški emir Abdulah imao je nedavno odulji razgovor sa predsjednikom muhamedanskog Vrhovnog Vijeća šekom Amin el Hussein i predsjednikom Moslem Christian Association u Jafi Omarom el Bitar. Obadvojica posjetiše emira na njegov poziv u njegovoj rezidenci u Amanu.

Emir ih je zamolio, da se svojim utjecajem kod arapskih vodja u Palestini založe, da se dokine politika pasivnog otpora i da se sarađuje sa mandatarnom vladom. To je po mišljenju Abulahovu jedini put, da se osiguraju prava palestinskih Arapa.

U dvije nedjelje izdano je više od 80.000 funti za nacionalno zemljište. U posljednje dvije nedjelje mjeseca jula izdao je Keren Kajemet više od 80.000 funti za isplatu kupljenog zemljišta u Palestini.

Tel Šaman u židovskom posjedu. Zemljište Tel Šamana, zapadno od velikog kompleksa Nahalal-Djebat u Emeku, koji pripada Keren Kajemetu prešlo je također nedavno u posjed Keren Kajemeta, a time je učinjen dalji korak u konsolidaciji posjeda u tom okrugu.

7.000 dunama zemljišta u Tel Šamanu i 2000 dunama u Djebatu registrirano je ovih dana na ime Keren Kajemeta.

Palestinska vlada i palestinsko školstvo. Colonel Symes vršilac dužnosti novoga Vrhovnoga Komesara i civilni sekretar palestinske vlade održao je kako javlja »Wiener Morgenzeitung« kod zaključnog ispita u Hebrejskoj Gimnaziji u Tel Avivu govor, u kojemu je saopćio, da palestinska vlada uzima u obzir potrebu, da stavi židovskom školstvu na raspolaganje potrebna sredstva.

Ronald Storrs vjerojatan guverner južnoga distrikta Palestine. ITA javlja, da će sir Ronald Storrs biti uskoro nakon nove administrativne razdiobe Palestine imenovan guvernerom južnoga distrikta. Guvernerom sjevernoga distrikta imenovan je već M. Abramson. Dosadašnji srednji distrikt biti će ukinut a njegovo područje bit će dodijeljeno dvim distriktima, pa će Palestina prema tomu imati samo dva distrikta.

Statistika židovskih radnika u Palestini. Izvještaj radnog departmana palestinske Egzekutive, koji je nedavno podastri, kaže, da sveukupan broj židovskih radnika u Palestini iznosi sada okruglo 15.000. Od tih je radnika uposleno u poljoprivredi 5500, 3683 radi u graditeljstvu, 2849 u raznim inuistrijalnim poduzećima, 1100 uposleno je kod javnih radova, 1040 radi kod transportnih radova i 950 kod raznih ostalih poduzeća.

Broj radnika prema uposlenju u raznim industrijskim granama dijeli se ovako: u tekstilnim tvornicama 579, u kožnoj industriji 330, u industriji drva i pokućstva 512, u industriji gradj. materijala 963, u kemijskoj industriji 223, u tiskarstvu i papirnom obrtu 676, u metalnoj industriji 484, u fabricaciji živežnih namirnica 971 i u raznim obrtima 156.

Gradnja radničkoga doma u Tel Avivu. Tel Avivski odio organizacije židovskih radnika u Palestini zaključio je 22. jula, da pristupi gradnji radničkoga doma u Tel Avivu. Gradska uprava Tel Aviva stavila je u tu svrhu na raspolaganje teren od 4 dunama na granici gradske četvrti Tel Nordau. Radnički će dom imati dvije zgrade jednu za

urede centrale i stručne odjele i drugu sa dvoranom i prostorijama za kulturne ustanove. Palestinski Radnički Fond sudjelovat će u gradnji sa doprinosom od LE 500., a Hipotekarna banka dat će zajam od LE 1500.

Solel Bone primio je od Keren Kajemeta nalog za izgradnju vrtog jezera od 500 četv. kilometara za koloniju Kirjat Anavim. Solel Bone će doskora također dovršiti pregovore o gradnji bolnice, koja treba da se izgradi u Tiberijasu na ime Petera Schweitzera. Troškovi ove gradnje iznosit će LE 800., i kod nje će biti kroz godinu dana uposleno najmanje 50 radnika.

O Hadasi u Americi. Američka ženska organizacija Hadasa sakupila je u godini 1924. Dol. 272 hiljade, a u prvih pet mjeseci godine 1925. sabrala je u gotovu 240.000, a pored toga mnogo odjeće, rublja i liječničkih instrumenata. Sve je te stvari odaslala Hadasa u Palestinu, a njihova vrijednost dosiže svotu od mnogo hiljada dolara. Hadasa broji zasada 23.000 članova.

Dovršen je sedmi svezak hebrejskoga rječnika Elizera Ben Jehude. »Doar Hajom« javlja, da je dovršen tisak sedmoga sveska hebrejskoga rječnika Eliziera ben Jehude. Rječnik obuhvata jedan dio slova »nun«.

Trgovačka škola u Tel Avivu priznata u inozemstvu. Srednju trgovačku školu u Tel Avivu priznalo je u posljednje vrijeme nekoliko inozemnih instituta kao valjanu srednju školu. Tako se absolventi te škole primaju bez daljega na visoke škole u Italiji, New Yorku, Bajrutu itd. Oni su na temelju svojih svjedožaba zrelosti na toj školi dobili dozvolu useljenja u Ameriku.

Palestinska Židovka prvakinja u natječaju filozofskoga fakulteta berlinskoga sveučilišta. »Vossische Zeitung« javlja, da je u ovogodišnjem natječaju filozofskoga fakulteta na berlinskom sveučilištu priznata kao najbolji rad rasprava židov. studentkinje iz Palestine, Natalije Thon o temi sa područja fizikalne kemije.

Židovsko bibliotekarstvo u Palestini. Centralna biblioteka organizacije palestinskih radnika nabavila si je od aprila do juna o. g. 1164 novih knjiga. Osim toga dobila je u tom vremenu 1438 knjiga; pa prema tome porast biblioteke iznosi svega 2602 knjige. Biblioteka je 1. tamuz imala 45.315 knjiga. U posudbenom prometu izmedju centralne biblioteke i njenih podružnica razaslano je u navedenom vremenu 1410 knjiga. Podružnice biblioteke imale su 1. tamuz 27.338 knjiga.

Hebrejska sveučilišna biblioteka dobila je pred kratko vrijeme od Centralnoga Komiteja Keren Hajesoda u Palestini zbirku amuleta, koja imade vanrednu važnost za istraživanje židovske tradicije i folkloristike. Isti je taj komite dao biblioteci zbirku brzjavaka i čestitaka, koje je dobio Moses Beilis nakon oslobodjenja u čuvenom procesu o ritualnom umorstvu.

Židovski zemljišni posjed u Palestini iznad milijun dunama. Prema izvještaju Židovskog Narodnoga Fonda, koji je nedavno objavljen prekoračuje sav zemljišni židovski posjed u Erec Jisraelu jedan milijun dunama.

Sam Keren Kajemet kupio je i zaključio kupnje za područje od 184.621 dunama, a tomu treba dodati još 62.700 dunama kojih je kupnja nedavno zaključena.

Svega iznosi sad židovski zemljišni posjed 5,5% čitavoga palestinskoga tla, prema 3,78% za vrijeme posljednjega kongresa u godini 1923.

Testament od 2.500 funti za Keren Kajemet. Glavni ured Keren Kajemeta u Jerusolimu dobio je ovih dana iz Južne Afrike 2.250 funti, koje je Keren Kajemetu namro ondje umrli cijonista J. Epstein. Ovaj iznos čini jednu četvrtinu imetka pokojnikova.

Kršćanski cijonisti u Zlatnoj Knjizi. Medju posljednjim upisima u Zlatnoj Knjizi Keren Kajemeta nalaze se dvojica doprinosnika, koji se sami nazivaju »kršćanskim cijonistima«.

Stalan porast primitaka Keren Kajemeta. Izvještaj Keren Kajemeta 14. Cijonističkom kongresu pokazuje stalan porast primitaka Keren Kajemeta. U godini 5682 (septembar 1921 do oktobar 1922.), iznosili su primici 100.034 funti; u narednoj godini 5683 114.150 funti, a u godini 5684 167.604 funte, dok primici u samih 10 mjeseci tekuće godine iznose više od 200.000 funti.

Prinosi Evrope isto su tako stalno rasli: 5683 iznosili su 30% svih primitaka, 5684 porasli su na

51,5%, a u prvoj polovici godine 5685 digli su se na 63,4%. Ovaj znatan porast treba da se pripise velikim svotama koje su poljske zemlje doprinosile za Keren Kajemet.

Kupat Holim broji 11.000 članova. Uz Hadasu vrši u sve jačoj mjeri vrijedan sanitarni rad u Palestini Kupat Holim (radnička bolesnička blagajna), pa pruža bolesnicima potrebnu liječničku pomoć. Broj njenih članova iznosio je u godini 1919 svega 1200 članova, a krajem godine 1924. imao je taj institut 10.000 članova. U 70 mjesta daje liječničku pomoć svojim članovima i njihovim porodicama. Laboratorijumska istraživanja i liječenja rentgenovim zrakama ne provodi redovno Kupat Holim, nego se tim radom u glavnom bavi Hadasa. Kupat Holim podiže i uredjuje u svim novim naseljima i ondje gdje nastaju industrijalni centri svoje podružnice. Bolnice egzistiraju sada u En Harodu i Tiberijasu a provizorne bolničke barake grade se od vremena na vrijeme prema potrebama. Kupat Holim podržaje 3 gradske i 40 seoskih klinika, osim toga oporavilište u Moci sa 30 kreveta, a sad treba da se to oporavilište proširi za daljnjih 30 kreveta i da se na Karmelu sagradi drugi sanatorij. Budžet Kuoat Holim iznosio je godine 1922—23. 72.454 funti. Keren Hajesod doprinio je za posljednja 22 mjeseca 14.342 funte.

Broj članova Kupat Holim iznosi sada 11.000. Budući da se Kupat Holim koriste i porodice njenih članova to ona daje liječničku pomoć otprilike Budžet Kupat Holim iznosio je godine 1922 — 23. iznosi oko LE 58.000.

Iz Jugoslavije

POZDRAVI SAVEZA CIJONISTA, KEREN KAJEMETA I KEREN HAJESODA XIV. CIJONISTIČKOM KONGRESU I KONFERENCI KEREN KAJEMETA.

Predsjedništvu XIV. Cijonističkog kongresa

u

Beču.

Veoma poštovana gospodo!

Židovi Jugoslavije živo prate Vaša vijećanja.

Zemaljska Cijonistička Organizacija i vodstva fondova nadaju se, da će ovaj kongres — bio on kolikogod težak — znatno pomaknuti našu stvar i stvoriti odluke, te će ojačana Cijonistička Organizacija uz pomoć mnogo jačih fondova provesti izgradnju židovske narodne domaje u ubrzanom tempu.

U ime Saveza Cijonista u Kraljevini SHS i vodstva obadvađu cijonističkih fondova pozdravljamo Vas srdačno i želimo Vam mnogo uspjeha.

U Zagrebu, dne 7. augusta 1925.

Za Savez Cijonista u Kraljevini SHS:

Dr. Beno Stein.

Za Upravu KKL za Jugoslaviju:

Lav Stern.

Za Centralnu Upravu KH za Jugoslaviju:

Spitzer.

Gosp.

M. M. Usiškin,

predsjednik Direktorija Keren Kajemet Lejjsraela

u

Beču.

Srdačno pozdravljamo konferencu svih saradnika Keren Kajemet Lejjsraela, koja se održava u Beču i nadamo se, da će se u ozbiljnim i stvarnim raspravama naći put za dovoljno jačanje naših fondova, a naročito ljubimca židovskog naroda Keren Kajemeta, kako bi se izgradnja židovske narodne domaje mogla da provede u bržem tempu i mnogo sigurnije nego dosada.

Želimo Vašim vijećanjima potpuni uspjeh i isporučujemo naše bratske po-

zdrave svim prijateljima, koji su se trudili oko prosperiteta naše velike stvari.

U Zagrebu, dne 7. augusta 1925.

Za Savez Cijonista u Kraljevini SHS:

Dr. Beno Stein.

Za Upravu KKL za Jugoslaviju:

Lav Stern.

Za Centralnu Upravu KH za Jugoslaviju:

Spitzer.

VI. OMLADINSKI SLET u OSIJEKU

Po šesti se puta sastala naša omladina. I nehote čovjek pomišlja na to, da je ta brojka dokaz starenja pokreta, i da jedna institucija, ponavljana već po šesti puta u šest godina, mora da postane stereotipna, pa da izgubi čar iskonske neposrednosti.

Šesti je slet pokazao protivno: da na svakom sletu navire nova omladina, puna svježine, veselja i borbenosti, da svaki slet zbog toga imade nešta posebno, svoje, da je svaki zbog toga omladinski svečani dan. Taj je slet ujedno pokazao, da su iz omladine dokraja izašla ranija, starija godišta, koja su mu još na petom sletu donekle davala boju. Na ovom je sletu bilo svega deset od onih, koji su pohodili svih šest sletova, a od njih su gotovo svi bili na prvom sletu djeca, koja su istom u Savezu Žid. Oml. Udruženja dobila cijonističku odgoju i kojih se život i razvitak ne može zamisliti bez posljednjih šest godina omladinskoga rada i htijenja. Time i u Savezu, poput ostalih organizama, biva onaj proces, po kojemu u svakih sedam godina dolazi do potpune izmjene materije. Čini se, da će u toj posljednjoj godini saveznoga sedamgodišta taj proces zaista biti dokrajčen, da će članovi Saveza, barem oni odlučni, aktivni članovi biti mladi, pošto su istupili i otpali oni stariji.

Šesti je slet dokraja uspio. Od vanjske organizacije stanova, hrane i priredaba, gdje je sve izvrsno funkcioniralo, pa sve do unutarnjega zanosa, koji je bio živ i snažan, ovaj se slet može da broji u naše najbolje sletove. Ako je Čiča Gross mogao na otvorenju da žali, što su u dvorani nizovi klupa kao u teatru, a on da govori s bine kao u glumi, onda su njegove riječi bile potpuno oborene u onaj mah, kad je generalna debata Sav. Vijeća u onoj istoj dvorani stvorila svojim visokim nivoom, žarkim uvjerenjem i prijateljskom borbom povezanost govornika sa slušačima, a isto tako onda, kad je na završetku sleta u onoj dvorani premošten jaz bine i gledališta, kad su vodje i omladina u jednom vedrom raspoloženju proslavili uspjeti slet nevezano i obijesno ozbiljnim i šaljivim tačkama.

Prvi je puta stupalo pred omladinu vodstvo, prvi se puta našao krug ljudi, odraslih u Savezu, koji se ne mogu da zamisle bez Saveza i bez kojih se ne može da zamisli Savez, koji su iz vjere u omladinu, i ako je znadu da ukore i napadnu, pregnuli da joj budu odgovorno vodstvo. Šalom Freiburger, Čiča Gross, Josip Milhofer, Joel Rosenberger i Cvi Rothmüller stupili su pred Savezno Vijeće, i ako Freibergera i Milhofera nije bilo u Osijeku, s jednovitim programom i s voljom, da taj program izvrše. Savezno je Vijeće jednoglasno izreklo tome vodstvu povjerenje, pa mu je dalo velike

ovlasti. Najznačajnije je za karakter toga vodstva, da nije birano na ograničen rok i s ograničenim punomoćima, nego da je ono dotle jedino vodstvo i zastupstvo Saveza, dokle mu Sav. Vijeće kvalificiranom većinom ne izrekne nepovjerenje. Time je učinjen prvi korak, da se prebrode nepotrebne parlamentarističke ustanove, da se vodstvo osnuje na dubljoj vezi između vodja i omladine.

A u čemu je program novoga vodstva? Ono ima da u praktičnom radu povuče konzekvencije iz prve rezolucije Sav. Vijeća, koja konstatira, da je dosadašnji rad u šest godina unatoč nastojanjima u svima pravcima i unatoč organizatornim uspjesima ostao uglavnom jalov, a da su glavni nosilac Saveza one stanice, kojima je odgojni cilj određen Palestinom. Budući da je prema drugoj rezoluciji cilj omladine djelovanje za hebrejsku radnu Palestinu, ima da novo vodstvo u Savezu stvori cijonističku atmosferu, u kojoj će biti razumljiva težnja za Palestinom i za odgojom djece za Palestinu, za jednostavnošću života i za odabiranjem onih služba, koje su produktivnošću i jednostavnošću podobne za Palestinu ili za pravo razumijevanje i učestvovanje u životu palestinske radne zajednice.

Ovaj slet, a pored njega kemp Ahdut Hacořim na Bledu dokazuju, da ima u nas mnogo snage i mogućnosti, da se ta snaga ispolji u snažnim cijonističkim djelima. Samo omladina i njene vodje treba da steknu potrebni kontakt s palestinskom zbiljom, a da ne zaborave cijonističke principe; treba da odbace nepotrebne organizatorne oblike i da se koncentriraju na plodonosan rad ne napuštajući vrelo ideje; treba da su puni međusobnoga povjerenja i odgovornosti ne prezirući kritiku. Onda će naša omladina, koja je već odlučno zamahnula naprijed, moći da dođe na kraj svoga puta.

Do danas je ona istom počela da kreće naprijed. Stoga je moralo da bude mnogo kritike i u svečanom slovu g. dr. Aleksandra Lichta i u referatu dosadašnjega predsjednika Cvi Rothmüllera: Zadaci S. Ž. O. U. i u pojedinim govorima u diskusiji. Stoga još i nije cijonizam naše omladine stopostotan. Ali mi smo puni nade, da će naša omladina slijedeći svoje vodstvo znati da izvrši odluke i da postane cijonistička u najčistijem značenju te riječi.

Svečana služba božja.

U ponedjeljak u 19 sati bila je u hramu u nazočnosti oficijelnih ličnosti, osječkoğa gradjanstva i brojne omladine svečana služba božja, kod koje je lijepo pjevao g. nadkantor Schechter, a g. nad-rabin dr. Ungar održao je propovijed. U njoj je izveo, kako se Palestina ne može izgraditi samo drvljem i kamenjem, nego da treba i duha Božjega, jer je taj duh bio ono, što je sačuvalo židovski narod iza propasti države, dok su ostali narodi prije ili poslije potpuno nestali, jer nijesu imali ništa osim sile i tjelesnoga temelja.

Omladina je propovijed lijepo primila, pa je u tom velik napredak od novosadske službe Božje, gdje nije bilo propovijedi.

Svečano otvorenje.

U dupkom punoj i natrpanoj dvorani Royal-ki-na započeo je u ponedjeljak uveče predsjednik S. Ž. O. U. Cvi Rothmüller slet, hebrejskim riječima, koje u prevodu glase:

Gospodo, prijatelji i sestre! Kad počinjem pozdrav hebrejskim riječima, onda mi nije tek namjera da odam počast našem narodnomu jeziku, nego u isti čas usred naših gostiju napose pozdravljam sve vas, koji prijanjate uz naš jezik, a po njemu i

uz duh narodni. Vi ste sjeme istinito, koje neka uspije i donese ploda! Ali nije sada čas, da vam odajem počasti, nego hoću da vas ozbiljno zamolim: utičite na onu braću, koja se još ne popeše do ove stepenice, utičite na njih, da zavole i da prionu uz naš odgojni rad, kojemu je cilj obnova srdaca na temelju duha narodnoga.

(Nastavljajući hrvatski veli:)

Gospodje i gospodo! Braćo i sestre! Po 6. se puta sastaje židovska omladina kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca na svom sastanku, da dađe vidna dokaza svoje snage, da se porazgovori i sastane, kako bi iz toga sastanka crpila novo vrelo snage, kako bi dobila novih sila za svoj rad. Te naše manifestacije, koje su najljepši naši omladinski činovi, uvijek su omogućivane srdačnošću i gostoljubivošću onih mjesta, koja nas primaju u svoju sredinu. Danas se mi nalazimo po drugi puta u ovom mjestu, koje nas je prviput primilo tako srdačno, te smo dobili nove snage za rad u našem pokretu, koji je odonda dan na dan sve više rastao i sve više predobivao sve dijelove naše omladine.

Dok je na prvom sletu bio dosta malen dio omladinskih organizacija, danas se nalazi ovdje sva židovska omladina Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Danas po drugi puta grad Osijek prima nas gostoljubivo u svim vrstama, i svojim dobrim prijemom omogućuje ovu našu manifestaciju. Taj je prijem dokaz, kako svi krugovi i sve vrste sa simpatijama prate naš rad, koji ide za duhovnom obnovom, fizičkom regeneracijom i moralnim jačanjem naše omladine. To je dokaz, kako se mi razumijemo s ovom našom sredinom, to je dokaz, da i mi učestvujemo u radu ove države oko razvijanja naroda Srba, Hrvata i Slovenaca, da smo ispunjeni podaničkom vjernošću prema Visokom Kraljevskom Domu. (Živio i pljesak po cijeloj dvorani).

Za nekoliko dana početak će 14. cionistički kongres u Wenu. Na tom kongresu ima se odlučiti, na koji će način svi krugovi u židovskom narodu saradivati oko obnove Palestine, oko obnove naše domovine, koja svakim danom postaje sve stvarnijom za sve Židove bez razlike i koja upravo tim izdizanjem iz mašte u zbilju postaje vrednota za čitavo židovstvo i predmet simpatija svih najboljih u čovječanstvu. Taj porast cionističke ideje ispunja nas zahtjevom, da i mi, židovska omladina krenemo odlučnijim tempom do ostvarenja naših ciljeva. Među nama ih ima mnogo, koji su se tome cilju približili, ali ovdje u ovaj mah nema dviju vrsta, koje su dosada na sletovima zastupale našu ideju. Jedno su od tih naša braća hacofim, koji već dvije nedjelje žive na Bledskom jezeru i koji su dokazom za nas, kako se s mnogo volje i mnogo čvrstoće može raditi za ostvarenje naših ideja; koji su s nama zajedno u duhu, i kao što mi želimo da njihov rad uroditi dobrim plodom, tako i oni prate naš rad i žele najbolji uspjeh nama. Jedna druga vrsta su oni, koji su bili zastupnici fizičke regeneracije. To su članovi zagrebačkog društva »Makabi«, koji zato nijesu s nama, jer se spremaju na Židovsku Olimpijadu u Wien, koja će pokazati rezultate židovskih težnja za fizičkom obnovom. Pa ako sada fale među nama ovi naši dijelovi, znamo, da to nije manjak nego pozitivum i dokaz, da je naš Savez nešto stvorio u 6 godina, te možemo biti ponosni na našu braću. Iz toga moramo crpiti uvjerenje, kako je naša budućnost jaka i kako su nam dane mogućnosti da koračamo jačim i življim tempom. Time dobiva ovaj slet za nas važnost i veličinu, koju od njega očekujemo. Tu veličinu pojačava još to, što možemo pozdraviti u svojoj sredini sve krugove, koji sa simpatijama prate naš pokret, što možemo pozdraviti u našoj sredini gospodina Schrama, podnačelnika grada Osijeka (živio), gospodina Edmunda Fischera, zastupnika Bogoštovne Općine Osječke (živio), g. inženjera Freundlicha, zastupnika Sav. Cijon. Kralj. SHS., (burni živio), g. dr. Weissmanna, zastupnika Židovskoga Narodnoga Društva u Osijeku, gospodju Doru Weiss zastupnicu Gospodjinskoga Društva, gospodina Adolfa Mahlera, zastupnika židovskoga kluba Makabi u Osijeku (živio), gospodu zastupnike osječke nežiđovske štampe i zastupnike naše židovske štampe, koji su pratili sa simpatijama naše pripreme za slet, da on ispadne što bolje. Na koncu mislim, da dijelite svi moje veselje, što se u našoj sredini nalazi gospodin dr. Aleksandar Licht (živio i dugotrajan pljesak). Gospodin dr. Aleksandar Licht upravit će danas nekoliko riječi na nas, koje će sigurno moći da nam dadu opet ono, što su nam

riječi g. Lichta uvijek davale, a to je dokaz žive snage cionizma i njegova etскога ideala, dokaz kako cionizam oličen u ličnostima može utiče na omladinu više od svih drugih ideja, kako nas on može obuzeti posve i dati nam snage, koju ta ideja cionizma od nas traži.

S tim otvaram 6. slet Saveza Židovskih Omladinskih Udruženja. (Živio).

Riječ ima podnačelnik grada Osijeka g. Schram. Bratoljub Schram: Časni zборе! Na mladima svijet ostaje, stara je hrvatska riječ. Jao narodu onome, koji nema omladine, da mu visoko podržava starije narodnih ideala. A židovski narod može punim ponosom da reče, da on takovu omladinu imade. Evo vidimo, da su se iz svih lugova lijepe naše domovine Srba, Hrvata i Slovenaca sjatili ovamo u Osijek omladinci i omladinke židovskoga naroda, da ovdje podrugiput u gradu Osijeku polože račun o svome dosadašnjemu radu, da naprave bilancu toga rada i polažući taj račun da nadju eventualno novih načina, kako da taj rad, ako ureba, poboljšaju.

A, časni zборе, ako itko, to židovska nacionalna omladina imade uzora, da mu treba tražiti para, a to je blaže uspomene dr. Teodor Herzl. Kao neznatan i nepoznat magjarski šoven* počeo je svoje javno djelovanje. I on, koji je svom dušom i svim srcem svojim htio da poradi za dobrobit magjarskoga naroda, morao je nažalost i sam da čuje pogdjekoji puta prezirno dobačenu riječ: pa što si Ti, Ti si Židov, i gospodo moja, to ga je potaklo, to je pobudilo u njemu sav ponos nacionalni i svu svijest narodnu i on je bio odlučio, da će sve svoje intelektualne i moralne sile upotrebiti jedino za dobrobit naroda židovskoga. I gospodo, što je vama dao taj Teodor Herzl? Dao je mnogo. Rekao je to: Braćo, prijatelji, rastrkani ste po svim kontinentima ovoga svijeta, živite u najpovoljnijim, a i najmizernijim prilikama, ali opet ste jedno, opet ste sinovi židovskoga naroda. Vi možete tek kao Židovi da prosperirate i kao Židovima skidati će Vam svaki kapu. Taj je dakle Herzl u Židova pobudio židovsku svijest, ponos i ideju. Ali on nije htio da reče: da Židovi nemaju domovine, nemaju postojbine svoje. Svim je marom nastojao, da Židovi dobiju svoju staru postojbinu, onu Palestinu, gdje su prije dva milenija bivstvovali njihove patrijarhe, proroci i pjesnici, onu postojbinu, gdje je mudri Salomon sagradio hram, gdje je David simpatični kralj ispjevao svoje psalme, onu zemlju Palestinu, koja je agresivnošću rimskoga imperija prestala biti država, onu Palestinu, gdje je Jeremija jadikovao nad razvalinama grada Jerusalema. I današnja omladina židovska kad se sjeća rada neumrlog vodje svoga, učitelja, prepoditelja i ujedinitelja židovskoga naroda, ima zaista velike pobude, da poradi slijedeći njegove stope.

Vi, braćo Židovi, Vi ste kod nas u našoj lijepoj i prostranoj kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca. U vašoj historiji ima podosta analogije s našom historijom. I mi smo Srbi, Hrvati i Slovenci bili vijekovima rascijepani, ne teritorijalno, jer smo živjeli na teritoriju, koji je bio neprekinut, ali smo živjeli svaki posebnim životom i poslije stoljetnih borbi dočekali smo teritorijalno ujedinjenje, i nema sumnje, da ćemo dočekati potpuno narodno ujedinjenje. Dobro znate, Hrvat veli: brat je mio, koje vjere bio, brat je mio, ako bratski misli i osjeća. I Vi dobro znate, da je baš hrvatski dio našega naroda bio tolerantan u svako doba i da je ideja antisemitizma ostala bez korijena u njemu i sam pokušaj njegov bio u zametku ugušen.

Braćo Židovi, mi od Vas koji živite zajedno s nama u domovini, koja Vam je stvarno ako možda i ne idejno domovina, tu Vi živite, tu će ogromna većina Vas ostaviti trudne kosti, mi od Vas želimo samo jedno: da sve svoje materijalne, intelektualne i moralne sile upotrebite s nama u jedno: da nam lijepa i prostrana domovina, Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca uznapreduje u svakom pravcu, da postane dostojnim faktorom među kulturnim državama Evrope i da joj bude omogućeno vršiti onu uzvišenu zadaću, koja joj je namijenjena kao kopčica između Zapada i Istoka. Specijalno mi osjećani bez razlike narodnosti i bez razlike vjere, mi smo sa svojim sugrađanima Židovima u svako doba živjeli u najljepšem skladu, u najljepšoj harmoniji, i ništa nije bilo kadro da tu harmoniju pomuti, i ako je bilo pojedinaca, koji su htjeli tu harmoniju pomutiti, građanin nije reagirao, jer osječko građanstvo je elemenat mira,

* za naše čitaoce nije potrebno naročito spomenuti, da je ovo pomutnja g. Schrama.

koji želi raditi sa svakim onim, koji ima istu tendenciju, kao i ono.

Ja Vas, židovska omladino, u sredini našoj usrdno pozdravljam i kličem Vam: dobro došli i bolje našli u našoj sredini. (Dugi živio i pljesak).

Predsjednik: Gospodinu podnačelniku grada Osijeka najsrdačnije zahvaljujem na njegovim usrdnim riječima, kojima je dokazao svoje simpatije za naš omladinski rad. Ujedno pozdravlja gospodina nadrabina Ungara i predstavnicu Židovske Ferijalne Kolonije gospodju Mery Steiner. Riječ ima g. dr. Edmund Fischer u ime židovske bogoštovne općine u Osijeku.

Dr. Edmund Fischer: Cijenjene gošće i cijenjeni gosti. U zastupanju židovske bogoštovne općine u gornjem Osijeku, ja Vas ovim srdačno pozdravljam. U svakom mjestu stariji Židovi moraju da Vam budu zahvalni, kada priredjete u njihovom krugu svoje priredbe i svoje sastanke, stariji koji stoje usred života, koji su izvršeni njegovim nepogodama koje nepogode čine, da katkada smaklašu u svom nastojanju oko ostvarenja ideala za kojima su pregnuli onim istim žarom kao što i vi u svojoj mladosti. Oni su Vam zahvalni kada se nadju u Vašoj sredini, jer u Vama je onaj rezervoar snage i oduševljenja iz kojega oni crpaju, iz kojega oni obnavljaju svoje sile za dalji rad za svoje ideale iz mladosti.

Ovaj sam Vaš sastanak čini bez obzira na vaše priredbe i na Vaša predavanja, da se u nas budi oduševljenje, da jedan drugomu komunicira to oduševljenje i da tako oduševljenje mladeži prelazi na starije. Zato braćo i sestre, ponovno Vam se zahvaljujem, što ste u našem gradu koji isto tako trpi kao i svi građani i sva mjesta diljem naše lijepe domovine pod sadašnjom ekonomskom krizom, koja nije nipošto podesna da pospješuje rad u bilo u kojemu pravcu, zahvaljujem Vam se, da ste se opet našli u našoj sredini, da nam opet uljevate nove snage i novu volju, da svi kao jedan pregnemo i da brzim korakom krenemo k ostvarenju onoga što se u mladosti našoj pokazalo kao najvredniji ideal. Još jedamput Vam kažem: dobro došli (živio).

Predsjednik: Riječ ima g. inženjer Freundlich u ime Saveza Cionista. (živio).

Ing. Freundlich: Braćo i sestre! U zastupanju Saveza Cionista Jugoslavije imadem da izručim slijedeću poruku: (čita)

Omladino! Ti se sastaješ u vrlo ozbiljno doba, nekoliko dana prije 14. svjetskog cionističkog kongresa. Neka duh, koji će morati vladati na tome kongresu obzirom na naše mnogobrojne i teške zadaće, baci unapred svoje sjajne, zlaćane trake na Tvoje rasprave, da ih oplodi i da Ti pokaže put, kako treba da se spremiš za službu svome narodu! Ne treba da tajmo: stanje našega pokreta u Jugoslaviji, a pogotovo stanje naše organizacije, tempo i opseg naše saradnje za izgradnju židovske narodne domaje u Erec Jisraelu ne zadovoljava, jer ne drži korak sa prilikama i potrebama, kako se razvijaju u Erec Jisraelu. To stanje može to manje da nas zadovolji, kada znademo, da je raspoloženje naše publike mnogo bolje i da su mogućnosti za rad mnogo veće, nego li se to očituje u praktičnim rezultatima: u broju organizovanih sumišljenika, stalnih prinosnika i prihoda naših Fondova. Zašto je tome tako?

Našu su organizaciju u Jugoslaviji osnovali omladinci i mnogo godina vodili su je omladinci. Sav teret rada kroz mnogo godina ležao je na omladini. Ti su omladinci s vremenom ostarili. I što su više ostarili, to više su se udaljili od svoga ranijega aktiviteta i zapustili ideale, za koje su se tako vatreno borili u najteže, herojsko doba cionizma. Ako danas u našim građanskim redovima, pa upravo među akademski obrazovanim ljudima, imademo tako malo stalnih, marljivih, pouzdanih i savjesnih saradnika, onda je to zato, što su ti naši bivši omladinci i nosioci pokreta i svakoга rada ostarili nesamo po godinama nego i u svojim dušama. »Život ih je progutao, polomio im krila«. To vrijedi ne samo za one bivše omladince, koji se nalaze u teškoj životnoj borbi, nego možda još više za one, kojima se »sreća« nasmijala, te postigoše lijepih uspjeha u svojim zvanjima. Znak je to, da u tih bivših omladinaca većinom nije bilo dosta jake, duboke i solidne židovske baze, nije bilo valjane židovske odgoje, te nijesu imali i nijesu stvorili zdravi židovski milje.

»Na mladima svijet ostaje«, to nije tek fraza, to je nepromjenljivi slijed života. Budućnost našega pokreta ovisi o Tebi, Omladino! Ovisi o tome, da nam odgojiš jedan kader ljudi, koji ne će već

za malo godina, čim ostave Tvoje redove, ostariti i duševno i toliko, da ćemo ih tek brojiti u našim statistikama kao »naše«, a da ih ne ćemo ni vidjeti ni čuti tamo, gdje će trebati ozbiljnoga i stvarnoga rada. Ti znaš, Omladino, da mi Tvoj sadašnji rad pratimo i podupiremo sa najvećim simpatijama. To ne može drugačije da bude. Ali mi taj rad pratimo i sa najvećim povjerenjem i sa najvećim nadama, da će Tebi uspjeti, da nam za budućnost odgojiš i stвориš onaj kader ljudi, koji će se brigati o svim našim brigama i koji će voditi sve naše poslove; da će nam dati kader ljudi, dovoljno jak i velik za mnogobrojne zadatke, što ih danas imade svaka jevrejska zajednica u Galuti, pa i naša, prema jevrejstvu i prema izgradnji židovske narodne domaje u Erec Jisraelu. Radi se o tome, da omladinci ostanu u duši omladinci i onda, kada po svojim godinama više nijesu omladinci, kada stoje u životu, u svojim zvanjima, na svojim pozicijama, u svome djelokrugu i u krugu svojih poslovnih, rodbinskih i ličnih veza. Radi se o tome, da oni onda dvostrukom energijom porade za svoje ideale, koje su ispovijedali u svoje mladenačko doba.

Mi bismo voljeli, da omladina radi jedino oko svoje odgoje i ni oko čega drugoga. Mi bismo voljeli, da od omladine ne bismo morali tražiti saradnju i potporu za svakodnevni, sitni rad. Pa ipak mi, ma i sa bolom u duši, moramo od omladine tražiti, da već sada, makar i uz izvjesno zanemarivanje odgojnoga rada na sebi, stupi u kader naših radenika, sabiratelja i propagandista u široj javnosti. Naša omladina mora da ispuni rupe i praznine, koje u našoj organizaciji stvara indolencija starije generacije. Mi od naše omladine moramo tražiti ovu žrtvu i samozataju. Moramo Vas podsjetiti na prijedloge, koji se stavljaju od vremena do vremena na raznim cionističkim konferencijama, na prijedloge, prema kojima je svaki cionista dužan da izvjesno vrijeme u godini posveti isključivo cionističkom organizatornom radu. Taj zahtjev, koji traži ličnu žrtvu i heroizam, može se staviti u prvome redu na omladinu. Njoj je lakše nego starijoj generaciji, moguće, da svoj rad udesi tako, da nadje jedan vremenski period, kada će se posvema posvetiti cionističkim organizatornim zadacima. Naš bi rad u Jugoslaviji mogao već tokom jedne godine poprimiti vrlo velike razmjere, ako bi Vaš kongres mogao provesti obližnornu radnu dužnost svakoga omladinca u cionističkoj organizaciji kroz izvjesno vrijeme. Ako bi ta dužnost vrijedila makar samo za mjesec dana, ali ako bi joj se pokorio gotovo svaki omladinac i ako bi se to uredilo tako, te bi u svakome mjestu kroz godinu dana uvijek nekoliko omladinaca vršilo ovu svoju dužnost, naša bi organizacija mogla postati uzorom i primjerom za sve cionističke organizacije. To je jedan cilj vrijedan i dostojan najvećega napora od strane omladine!

Na kraju još jednu riječ: Mi visoko cijenimo Tvoje vodstvo, Omladino! Treba i Ti da ga cijeniš barem toliko, Ti, koja poznaješ svoje vodstvo bolje nego mi, koja ga vidiš na djelu, koje je posvećeno Tebi. Mi Te pozivamo Omladino, da se sva okupiš oko svoga vodstva, ne samo da ga slušaš, nego da ga podupreš i slijediš! Kao zjenicu oka svoga, čuvaj i brani jedinstvenost svoje organizacije, jer jedino u jedinstvenoj organizaciji leži Tvoja snaga i mogućnost uspješnoga rada!

Za Savez Cionista u Kraljevini SHS.

Dr. Beno Stein.

Lav Stern.

Predsjednik: Riječ ima dr. Weissmann u ime Židovskoga Narodnoga Društva iz Osijeka.

Dr. Weissmann: Vrlo poštovani zbroje! U ime društva nacionalnih Židova u Osijeku kao njihov potpredsjednik imam čast pozdraviti najiskrenije udruženja židovske omladine, koja nam eto nastupaju po drugi put priredbom sleta. Dok su ranije generacije gledale da propagiraju samo regeneraciju židovskoga duha, a zanemarivale potpuno regeneraciju uzgoja tijela, to nam današnja omladina uz duševno i kulturno nastojanje uzgaja još i tijelo. Židovsko nacionalno društvo želi, da omladina i dalje ustraje u tom radu, a kao plod toga rada bit će nova jedna generacija, jedna snažna generacija, i u ime toga kličem živili. (živio).

Predsjednik: Riječ imade gospodin Mahler u ime društva Makabi (živio).

Adolf Mahler: Braćo i sestre! U ime židovskoga športskoga kluba Makabi, osobita mi je čast pozdraviti u našem mjestu po drugi put židovsku omladinu, koja se ovdje skupila da uzradi na tom,

kako bi se malo uzdigla svijest medju našom omladinom ovdje, koja je u posljednje vrijeme ili posljednjih godina nešto zanemarena.

Ja držim, da je ovaj slet u Osijeku u prvom redu kadar pokrenuti našu omladinu malo i na to, da se športska svijest podigne. Osječko je športsko društvo zadnjih godina bilo dobro nazadovalo, a potporom nekoje gospode pridigli smo ga malo iz dubokog sna. Ja želim omladini, koja se ovdje sakupila uspješan rad i kličem im: Hedad (živio).

Predsjednik: Riječ ima Čiča Gross u ime bratskog udruženja Ahdut Hacofim.

Čiča Gross: Dok smo mi, židovska omladina ovdje sakupljeni u Osijeku u ovoj dvorani: Vi ovdje sjedite na stolicama, koje izgledaju kao u kazalištu, a ja ovdje na daskama koje su kao u teatru dotle na Bledu ima mala kotlina i u njoj šest šatora i sada baš u ovo vrijeme u njoj plamsa jedna silna logorska vatra, gori, buktu, plamti, titra i više prema gore. Ta vatra nije samo zbiljska vatra nego je i naš simbol, simbol naših težnja prema gore: Hoćemo naprijed, da se izgradimo, da budemo Židovi, židovska omladina, cionistička, da budemo svijesni cioniste i radnici. Nije to samo simbol nas, cofim, nego želimo, da to, što se diže i skuplja na Bledu, bude simbol čitava židovske omladine Jugoslavije, da svi nastojimo da budemo bolji, da budemo svjesniji, da budemo cionisti. I kad ja eto sad ovdje stojim, treba da Vam isporučim želje, iskrene i tople želje cofim, koji su na Bledu i koji žele, da ovaj slet bude dobar i da bude stepenica naprijed, da Ahdut Hacofim ne bude jedina stanica, nego da cijeli savez i čitava židovska omladina osjeća težnju, da budemo dobri i da budemo savršeni. Ispred cofim isporučujem pozdrav i molim dobroga genija našega naroda, da taj slet bude dobar pa vam želim: Hazak veamac!

Predsjednik: U ime osječke omladine ima riječ hav. Robert Stein.

Robert Stein: Braćo i sestre, dame i gospodol! Obdržavamo šesti slet, a drugi u Osijeku. Prvi slet u Osijeku bio je začetak rada u smjeru hebraiziranja omladine. Rad je bio započeo u silnom oduševljenju. Osijek je dao prve haluce, a to je bila omladina koja je dala pobudu. Tako je nažalost, to moramo spomenuti bilo. Danas je Osijek, taj nekadašnji rasadnik cionizma u Hrvatskoj i Slavoniji, koji je dao prve ljude, danas je taj Osijek za cionizam mrtav, a ako se tako i dalje nastavi, za cionizam je taj Osijek posve izgubljen.

Et o to je razlog, zašto smo uporno zahtijevali, da taj slet bude u Osijeku, zato da taj slet probudi Osijek iz sna, u koji je zapao, zato da ga opet uskrne. Nadam se osim toga, da će taj slet naše starije probuditi i kad vide uspjeh našega rada u drugim mjestima, oni će rukom uz ruku raditi za naše ciljeve. Ti stari iskusni i u cionističkom radu prokušani radnici bili su gluhi za sve naše molbe zahtjeve. A zašto, pita se? Na to ne znamo odgovoriti. Mislim, da se smijemo nadati u ime židovske osječke omladine, da je tako do danas, a od danas da možemo raditi za novi smjer rada u cionističkom smislu. Obećajem Vam ovdje u oči sleta, da ćemo sve ono što smo skrivili krivicom i nekrivicom naših starih, da ćemo nastojati to sve popraviti i osloniti se na svoju snagu i na vlastitu volju da sve to popravimo. Ne zamjerite, što sam mjesto hvalospjeva iznio stvar tako, kako jest. Ja držim, da iskrenost prije svega mora da vlada medju nama, jer samo tako je moguća potrebna kontrola rada da bi se za vremena mogle ukloniti počinjene greške. Omladino i Vi građani! Sastali smo se ovdje da pokažemo, koliko smo pošli napred, koliko smo zadovoljili našoj dužnosti. Stoga budimo strogi i pravedni u kritici, iznosimo sve mane naših metoda i sve greške našega rada. Nastojmo da ih do budućega sleta popravimo i da trijeznim radom dokažemo da smo svijesni naše zadaće: Odgoja i priprave naše omladine za Erec Israel. Pozdravljam u ime omladine u Osijeku svu braću i sestre i molim da izručite naš pozdrav onima kojima nije bilo moguće da prisustvuju našem sletu. Šalom Alehem, haverim v'haverot! (živio).

Predsjednik: Zahvaljujem svima govornicima na njihovim srdačnim riječima i molim hav. Otu Zentnera, da pročita neke od prispjelih brzojava.

Čitaju se pozdravni brzojavi i pisma K. K. L. i K. H.

Šestom omladinskom sletu u Osijeku.

Kroz mnogo godina bili su omladinci gotovo jedini radenici, sabiratelji i propagandisti Keren Kajemeta Lejlsrael-a. Oni su prvi shvatili i svom

dušom prigrlili uzvišenu etsku bazu Keren Kajemeta i nijesu za njega samo sabirali, nego pored svega svoga siromaštva doprinosili fondu iz vlastitih sredstava. Bile su to malene svotice, jer omladina dakako nije mogla davati znatnijih svota: Ali te su sume ipak bile razmjerno veoma velike obzirom na požrtvovnost omladine, na važnost njihovih darova i na prilike, pod kojima je iz tih svotica s vremenom ipak nastao jedan vrlo ugledan fond. I danas je omladina najpouzdanija naša vojska u radu za naše fondove.

Radu za Keren Kajemet pridošao je iza rata rad za Keren Hajesod. Velika je razlika u ciljevima, pa zato i sredstvima i u raznim metodama ovih fondova. Za davanje Keren Hajesodu omladina sama gotovo i ne ulazi u obzir. Pa ipak je naša omladina veoma rano dala lijepih primjera za požrtvovnost i prema ovom fondu.

Uza sve to rad za naše fondove kod nas ne zadovoljava. Bit će zato potrebno, da se taj rad drugačije — gotovo iznova organizira. To će trebati učiniti odmah iza 14. kongresa, a tu ćemo i opet trebati saradnju omladine.

Mi pozdravljamo iz svega srca Vaše zborovanje i želimo mu puno uspjeha, uvjereni, da će Vaše vijećanje osigurati saradnju naše omladine u korist naših fondova još i kudikamo u većoj mjeri, nego dosada.

U Zagrebu, dne 7. augusta 1925.

Za upravu Keren Kajemet Lejlsrael-a za Jugoslaviju Lav Stern.

Za Centralnu upravu Keren Hajesoda za Jugoslaviju Šime Spitzer.

Predsjednik: Mislim, da govorim u ime svih vas, i da ste saglasni sa mnom, kad predlažem ove brzojave.

Njegovu Veličanstvu, Kralju Aleksandru, Bled.

Jevrejska omladina kraljevine SHS, sakupljena na svom šestom sletu, pozdravlja i izriče podaničku odanost Njegovim Veličanstvima Kralju i Kraljici i Nasljedniku Prijestolja.

Rothmüller, predsjednik.

Kongrezion, Wien.

Cionistička omladina Jugoslavije pozdravlja sa svoga šestoga sleta četrnajsti cionistički kongres vjerujući, da će on obnoviti cionizam u smjeru jačanja hebrejskoga radnog jišuva.

Savezu Cionista, Zagreb.

Židovska omladina Jugoslavije, skupljena na šestom sletu, pozdravlja vodstvo S. C. J. s vjerom, da će ono uvijek moralno i materijalno pomagati njen odgojni rad.

Halucima u Palestini.

Židovska omladina na šestom sletu s veseljem pozdravlja konačnu instalaciju Farne, pa je odlučna, da iz svoje sredine odgoji nove borece za hebrejsku radnu Palestinu.

Ahdut Hacofim, Bled.

Pozdravljam vas bratski sa željom, da uspjeh vašega kempa bude jačanje čitavoga Saveza.

Predsjednik: Riječ ima g. dr. Aleksandar Licht.

Dr. Licht: Gospodje i gospodo, omladinci! Ima tomu lijepi niz godina, što je iz ove varoši krenuo cionistički pokret prvo Hrvatskom i Slavonijom, a docnije cijelom našom Kraljevinom. Meni je neobično drago, te ja, jedan od onih, koji su inaugurirali u ovim krajevima cionistički pokret, mogu na ovom istom mjestu da pozdravim sljednike one omladine, što je tad započela i pokrenula cionistički život u našim krajevima.

No meni nije do toga da zvučnim i patetskim pozdravim riječima dižem raspoloženje ovoga sleta. Vrijeme je od tad krenulo znatno napred; romantika, koja nas je tada obladala, postala je djelom, romantikom činjenica. I mi treba da se bavimo stvarnostima; da se posvetimo stvarnostima koje su tu, i stvarnostima koje imaju da se grade.

Prije svega mi treba da sebi postavimo pitanje: Što je cionizam? Je li cionizam samo ono malo parče zemlje u Prednjoj Aziji, ili je on za nas, naročito za omladinu, nešto više i nešto jače nego jedno parče zemlje, pogodno za kolonizaciju?

I jest više! Ako mi danas, duševno vaspitani u cionističkom etosu, razmislimo o problemu cionizma, onda ćemo shvatiti, da cionizam zaista ne znači samo židovska država ili židovska domaja u Palestini, nego da cionizam znači jednu veću i širu domaju. Cionizam, naročito za omladinu, znači nedostizhan nebeski svod, koji se svija iznad svijeta nas i pod čijim se zaklonom duhovno mi svi nalazimo. Cionizam za nas, za omladinu, znači rajska vrata, na koja omladina treba da juriša, da nadje put do spasenja. Jednom riječju: cionizam nije tek parče tla, nego duhovna domaja cijeloga naroda. Danas kad je stariji dio cionista sasvim zaokupio praktični rad, rad i za onu mladež koja polazi u Palestinu, danas više nego ikad omladina mora da bude čuvarom Cijona duše, čuvarom čudorednih, čuvstvenih i duhovnih osnova cionističkoga pokreta. S ovoga gledišta, držim, griješite i Vi, i Vaše vodstvo griješi, ako polazi sa stajališta, da je cionizam ispravan samo kao palestino-centrički u teritorijalnom smislu riječi. Jest: teritorijalna osnova treba da se stvara na način, o kome ću kasnije da govorim. Ali treba da se stvara za vascijelu židovsku zajednicu, da bude ognjište i žarište, koje će da širi svoje zrake po vascijelom galutu i da ga čudoredno i zanosno sprema, da šalje svoje najbolje i najkrepče duševne i fizičke elemente na djelo obnove naše domaje. Cionistička je domaja za nas i duševna domaja, ako ju shvatimo domajom za cjelinu naše zajednice, koja ipak ne može sva da stane u Palestinu.

Jer što znači cionizam?

Cionizam, kako je to Teodor Herzl pregnantno izrazio, znači ne samo povratak u narodnu domaju, nego povratak u židovstvo prije povratka u narodnu domaju.

Ova lozinka blagopočivšega našega velikoga vodje i osnivaoca stoji i danas u punoj snazi. Ona određuje omladini zadatak pripreme: prvenstveno hahšaru u fizičkom i u duhovnom pogledu; prilagodjivanje mladog židovskog čovjeka tijelom, radnom spremom i duševnim preobratom i preporodom potrebama Palestine, ali uporedo s time preučešavanje židovskog čovjeka i u galutu i za galut u skladnosti sa etosom cionističkoga nazaranja, da budne kadar svrstati se u organsku harmoniju živoga narodnog života, jednovitoga i jakoga, čije srce će da budne Erec Jisrael, a u čijim aortama, razgranatim po galutu, krv će ritmičkim pulsom da kuca i venama da se vraća u srce na čišćenje. Nijesu još prošla vremena, ne sasvim, kad je Židov, strepeći od udaraca, sagibao šiju pred svakim nedostojnim, koji je nekažnjen smio da ga napadne. Još nije postala ličnost i dostojanstvo glavnom osebinom svakoga pojedinca. Još nijesmo svijesni svega, što treba da se čini.

Naš rad u galutu treba da bude neprekidan priprema; mora da bude umjetna selekcija ponajboljih ovdje u ga-

lutu za Palestinu, da se u Palestini onda stvori prirodnom selekcijom najbolje elite obnovljeni jedan narod, koji će graditi zajednicu nesamo za zadovoljenje sopstvenih nagona i zahtjeva, nego zajednicu, kakovu su zamislili Biblija i Proci.

Ima dana u godini, koje treba da učinimo svečanim danima, blagdanskim danima, kad se zamišljamo u se u jednom sabatskom raspoloženju i pravimo račun sa svojom dušom i kad se tržemo iz svakidanih malih i sićušnih organizatornih zadataka: popisivanja članova, ubiranja članarine i slično, do viših horizonta, da saberemo svoje duše, rasparčane na sve strane, za jedno raspoloženje, po kojemu i u kojemu će se stvoriti planovi za budućnost i pripremiti rad prema ovim planovima.

Mi stojimo u jednoj odlučnoj fazi cionizma. Omladini je dužnost nesamo da zauzme stav prema svemu bivanju u cionističkom pokretu, nego, što je još preče i važnije, da bude čuvarom onih čudorednih zasada, na kojima je cionizam zasnovan, a prilike ih ugrožavaju. Ja ne ću ovdje da vas zamaram sa svim aktuelnim problemima. Nije ovdje mjesto, niti je ovo prilika, da se govori o problemu Jewish Agency. Na jedno tek htio bih, primjera radi, upozoriti u prvom redu našu omladinu. Vi znate, da se u zadnjim mjesecima dešava jedno useljavanje u Palestinu u kud i kamo većoj mjeri nego ranije. Od mjeseca do mjeseca useljuje se sve to više useljenika, po dvije do tri hiljade mjesečno. To je pojava, sama po sebi, utješna i lijepa. Radi se na tome, da tempo napučivanja Palestine Židovima biva sve puniji i brži, i po tome se očituje, da Palestina dobiva sve jaču moć nad židovskim masama u svijetu. Zacijelo: jedna lijepa i utješna pojava! Ali mi nijesmo više romantičari prvih vremena sa suštini iluzijama; treba da u svome lijepome i vedrom i čistome idealizmu ipak trezveno gledamo na stvari, da kritičkim okom posmatramo ove činjenice; da zauzmemo kritički stav prema ovoj tako zvanoj četvrtoj aliji.

Ja sam taj primjer odabrao zato, jer on daje mogućnost jasne omladinske orijentacije prema svim problemima cionizma uopće.

Radi se o tome: Ova četvrta alija nije više alija halucina, nije više alija radnika za Palestinu, bar ne sva, već samo neznatnim dijelom. Ostali, to su Židovi, kojima je zatvoren put u Ameriku i koji, silom prilika, imajući nešto imetka, na ličnu svoju odgovornost, bez uticaja Cionističke Organizacije, sele u Palestinu. I, gospodje i gospodo, prijatelji moji, što biva? Biva to, da onaj isti način galutskog života koji su provodili ovdje u galutu, oni prenose u Palestinu! Zato nam je Palestina suviše dragocjena, da postane slikom i prilikom bolesne židovske ekonomske, a po tome i moralne i intelektualne strukture galuta. Ta Palestina nije tek kolonizatorno stjecište za nesretne, koje tek spoljašnjom nuždom goni onamo tek zato, što ne mogu drugamo! Mi ne ćemo, da unesrećimo Palestinu pa ni zbog nesreće, koja goni ljude s njihovih pragova!

Što znači, da se galut prenosi u Palestinu?

Znači, ekonomski i socijalno, da se ona ista hipertrofija građanskih zvanja prenosi u Palestinu i da se tu množi gradsko pučanstvo na štetu agrarne kolonizacije.

Znači, da nam se jednoga dana može dogoditi, te ćemo imati židovske gradove okružene arapskim selima, samo arapsku Palestinu uz židovske gradske enklave. Znači, osim toga, jednu nelijepu privrednu konkurenciju, spekulaciju sa zemljištem, i, što je najgore, korumpirani uzgojni rad u Palestini. Jer velikom dijelu te četvrte alije ne će biti na srcu hebraizacija i hebrejske škole u Palestini; pa bude li ona primorana, da zbog nedostatka škola za njezinu djecu sama stvara novo školstvo, ono školstvo možda ne će više biti hebrejsko, već jidiš, rukovodjeno usto »praktičnim« obzirima, koji vode računa prvenstveno o zahtjevima nejevrejskog stanovništva u Palestini, i o smještanju djece u državna zvanja, ako Cionistička Organizacija ne nasmogne na vrijeme sredstva za daljnju izgradnju svoga školskoga sistema.

Eto to je jedna stvar, u koju treba omladina da se zamisli.

Omladina treba da se sjeti principa, po kome zemlja u Palestini ne smije biti svojina pojedinaca, nego svojina židovske narodne zajednice; treba da provodi intenzivnu hahšaru u duševnom i uzgojnom smjeru, naročito u smjeru odabiranja zvanja tako da bude u Palestini jači agrarni elemenat, jer samo dodir sa tlom je onaj pravi život, koji može da daje i podržava snage i da ulijeva novih vitamina, novih životnih elemenata. Ukratko: bez sela nema židovske domaje!

Tu dolazimo do toga, da spoznamo, od kolike je važnosti praktični rad i praktično izvođenje organizatornoga zadatka. Ako hoćemo, da zemlja bude narodna domaja t. j. da bude svojina vascijele narodne židovske zajednice, ako hoćemo ono što Henri George zove: nationalisation of land: ponarodnjivanje zemlje, onda ne smijemo da prepustimo privatnicima i pojedincima zemlju na spekulaciju, da oni kupuju po Palestini zemlje, koliko i gdje hoće, u cilju preprodavanja, nego treba da omogućimo našim narodnim institutima kupovanje zemlje u mjeri i uz uslove koji će omogućiti narodnu kolonizaciju.

Nameće se dužnost židovskoj omladini, da poradi u ovome smjeru. To je jedan problem, o koji se lome sve opreke i razlike između takozvanih građanskih cionista i omladine, između cionista »stvarnih« gledišta, koji su se zamorili u »praktičnome« oportunističkom, protivnom prvotnome i bitnome duhu Cionističke Organizacije i njenih zadataka, i omladine, koja u svakom svome gestu očituje etsku osnovku svoga rada.

Vi ste oni koji treba da budu čuvari cionističkoga etosa, i koji treba da znate, da cionizam ne može da obastane samo kao organizacioni mehanizam nego da mora da bude prožet živim duhom vašega čudorednoga i visokoga htjenja.

Zato Vam kažem: Nije na Vama, da stvarate prvenstveno jednu mehaničku organizaciju.

Nije bitno u Vas što imate Savez Židovskih Omladinskih Udruženja, nije bi-

tno da stvarate toliko i toliko lokalnih organizacija. Sve je to nužda organizacione naravi. Ali to sve mora da stupi u pozadinu prema živome duhu, koji Vas prostrujava i stvara duševno-čudorednu povezanost, organizaciju srdaca i duša, što veže pojedince u veliku jedinicu omladinske zajednice. Ne dajte da se Vaši ljudi zadovolje nošenjem znački i vrpca. One su od sporedne važnosti i njihovo je značenje samo demonstrativno. One imaju svoj smisao samo kao spoljašnji znakovi unutrašnje značke i značaja, koji želi, da se članovi jedne žive zajednice, prepoznaju zasebnim izradjenim karakterom, deklariraju jedan drugome i okolini u punoj ponosnoj iskrenosti.

Treba da se Vaše duše izgrade na taj način, da u svakom pojedinom od Vas vidimo nosioca misaone sadržine čitavoga židovstva. Lijepo je, nužno je i savršeno je dobra stvar, da se pristupi regeneraciji Vaših tijela i zato, jer se time diže ponos, svijest i želja za akcijom, i jer je to, kod koga toga od Vas spremanje za polazak u Palestinu, očeličenim snagama. Ali to ne znači mnogo, ako ovaj rad oko fizičke obnove omladine ne bude nošen idejom, jednom živo osjećanom dobrom potrebom u službi visoko čudorednog narodnog zajedništva. Ja ne smatram, da je samo sobom važno i dobro, hoće li ne će li bečki »Hakoah« odnijeti prvenstvo, za me nije važnost bečke »Hakoah«, »Bar Kohbe« ili »Makabia« u jevrejskome nazivu, ako društvu nedostaje svijesna židovska podloga: svijesnoga služenja obnovi čitavoga židovstva.

Vi ćete, prijatelji i prijateljice, pitati, čemu u ovome svečanome času kritika. Jer u onome, što sam kazao, sadržana je jednim dijelom kritika onoga, što doista postoji. Ja ću Vam na to da kažem: Prošla su vremena, kad je biti cionistom dostojalo opajati se zvonkim riječima i urnebesnim aplauzima. Prošlo je vrijeme, gdje je umjetni retorski patos mogao nadomjestiti unutarnji patos duše. Ja tražim ovaj drugi patos. Nije dosta, da slet bude sastajalištem, na kome će da se rodi zanos, koji će da traje dotle, dok traje slet. Ako slet nije u stanju, da Vam daje trajan i dubok zanos, koji ne provaljuje tek jednom na godinu, već od koga trajno i duboko pjeva i drhti duša te ne da, da se uspavljuje savjest, onda je promašio zadaću. Treba da odavle podjete kućama oplodjeni, oplodjeni mislima, a prije svega osnaženom voljom. U nas u Jugoslaviji cionistički pokret jenjava, ne po broju pristalica, nego po svome elanu. Nedostatak dinamičkih sila, sopstvenih, maskira se još uvijek takmičenjem u riječima. Omladinci svaljuju krivnju na starije, a stariji opet na omladinu. Nemojte da tražite krivca izvan sebe! Nemojte da tražite, da Vam se daje u svakom momentu neki sukurs s polja! Sve što u Vama treba da biva, sve što Vama treba za zadovoljenje Vaših duša, sve to treba da Vi stvarate duševnom autarkijom, sami iz sebe i sami sebi, imajući usto u vidu, da narodni život nije umjetna tvorevina, u kojoj bi se lučio omladinski stadij od stadija starijih; nema granice između jednih i drugih, već samo prelaza. Ne stvarajte dakle umjetnih granica, gdje ih ne može da bude. Nije u tome

Vaša zadaća da čekate kako je jedan Vaš vodja rekao, dok dodje vrijeme, »da izguramo stare iz njihovih pozicija«. Nikad ne može doći takovo vrijeme. Vi ste trijarijarci, kako je Herzl rekao. Vi treba da preuzmete, bez izguravanja, ne-sebično, one zadatke, koje sada vrše stariji i Vi treba da se za te zadatke spremate u svetosti i čistoći.

Kanite se i oduprite se šovenstvu u svakome smislu. Nije u tome zanos i ljubav za naše židovstvo, te bismo u njemu gordo vidjeli nešto više i superiornije. Živimo u vrijeme, kad se ružni i nada sve preuzetni nacionalizmi surovo nadmeću u apologiji svojega naroda nad druge. Za čovjeka s kultivisanom dušom nema veće boli od ovoga gušenja i kidanja ideala ljubavi i stvaranja zajednice čovječanstva. Ne smije židovstvo da stoji na spoljašnjim parolama i značkama, već Vaše židovstvo treba da bude unutarnja sadržina i bivanje najčišćih i najsopstvenijih vrijednosti, što ih je Vaš narod stvarao i u kojima se obnavlja. Narodnost je jedna organska činjenica srodstva, i povezanost s njome jedna je duboka iskonska emocija, koja se ne može da iščupa racionalizmom blijedih i beskrvnih mozgovnih konstrukcija. Jedna otmena duša vedro će i radosno afirmirati tu svoju povezanost i nalaziti svoj zadatak, nesamo za svoj narod, u tome, da iz toplog svog zanosu čuva vrelu ljubav za svoj narod i da saradjuje svom svojom ljubavi, svom dušom i svime što ima u gradjenju i čuvanju slobodnog njegova razvijanja, da je uzdigne na što viši stepen ugleda, časti, čudoredja i kulture, ali uvijek u plemenitom aspektu, da diferenciranje nije isto što odvajanje, već da ima da bude estetsko i etsko množenje vrednota ljudske zajednice. Osjećati se narodom ne smije da znači gušiti ideju čovjeka. Ovo visoko naziranje treba da Vas prožme. Židovstvo je pošlo i predaleko u asimilaciji; mi koji smo stavili branu svome asimilovanju, ne ćemo nikako da se drugima asimilujemo u grubome nacionalizmu sadašnjice. Nacionalizam koji je sam sebi svrhom, guši nesamo čovjeka u nama, već s time i dubinu i plemstvo narodnog osjećanja, zamjenjujući ga bukom pijane i preuzetne opojnosti u sopstvenom preuveličavanju.

Nашe narodno osjećanje ne može da bude netrpeljivo; ta mi smo iskusili, možda više od ma koga naroda, što znači netrpeljivost. Mi smo patili od nje vijekovima i vijekovima. I zato kad se spremamo u svoju postojbinu, ne idemo onamo s namjerom, da stavimo jedan gordi nacionalizam u opreku ma kome, nego da živimo u bratskoj zajednici sa tamošnjom semitskom braćom.

Ako je narodni život jedno neprekidno bivanje, onda je život omladine jedno bivanje u tom bivanju. Ono je pripremanje, jedno traženje puteva, u kome se, na sreću, još nijesu staložili okoreli talozi u okamenjena opredjeljenja. Prirodno je i nužna je stvar, da se omladina ne može olako okupiti oko jedne jedinstvene organizacione parole, već da istaknutiji i dublji, u njoj traže razne puteve do cilja. Ovako se krenuo u omladinskom Savezu u nas i pokret hacořim. Samo se jednoga treba čuvati: neka za volju ambicije pojedinaca ne nastanu pojed-

načni pokreti i rasparčavanja, već jedino iz unutarnjeg nezadovoljstva, koje, ako je socijalno i rodbinski opredijeljeno, u razlazu puteva traži saštajanje puteva u višoj sintezi. Ako imate u vidu, da život omladine nije u vodstvima i u raznim organizatorno-mehaničkim atributima, nego da je to živo vrijenje i ključanje, onda Vas ne će smetati ova šarolikost, kojoj ima mjesta u duhovnom zajedinstvu jedne organizacije, u Vašem Savezu Židovskih Omladinskih Udruženja.

Prijatelji i prijateljice! Ne može da bude, kako sam već istakao, u jednom živom narodnom organizmu da omladina kao živa čest zajednice ne bi učestvovala u svakoj akciji, koju pokreće renesansni pokret u židovstvu, cionizam.

Zavisit će o tome koliko Vam vremena preostaje nakon sopstvenog vaspitanja Vaših ličnosti, u kolikoj mjeri ćete se moći posvetiti organizacionom radu, koji je potreban za izgradnju Palestine. Ali ne mogu zamisliti organizaciju, koja naglašava da hoće Palestinu, a ne nastoji stvarno da izgradi Palestinu u onom smislu i duhu, kako je zamišlja. Ako mi, kao narodna cjelina, ne smognemo potrebna sredstva da steknemo svu zemlju koja nam uz kupovinu stoji na raspoloženje, i sredstva za investicije i instalaciju radnog seljačkog haluca, ako ne spremamo ljude za rad u Palestini u svoj pionirskoj i zanosnoj predanosti, onda prijeti pogibao, da će sitni ljudi sa sitnim galutskim egoizmom i sa destruktivnom ekonomskom orijentacijom ometati izgradnju onake Palestine, kakova je u planu cionizma od iskona. Pokvarit će nam Palestinu oni, što idu onamo, jer imaju kapitala, a ne zato, jer imaju moralni fond za obnovu Palestine, onakove, kakovu mi hoćemo.

Ja ne znam važnijega zadatka, nego li je učestvovanje omladine u tom narodnom radu, i zahtijevam od nje, da ne stoji u tim problemima postrani, nego da zauzme odlučan stav i svoju volju da nametne onima, kojima treba da se nametne.

I tako, prijatelji, ja ću da svršim. Vaš rad ne može dakle biti uperen isključivo u pravcu Palestine u tom smislu, da svaki pojedini od Vas upravi svoje korake ravno prema njoj. Židova imade četrnaest i više milijuna, koji ne će svi stati u Palestinu. Te sve Židove cijeloga svijeta treba pripravljeti na to, da jednoga dana budu dostojni Palestine. To znači drugim riječima, da im se duša spremi, da se osposobi, da primi u se one etške i kulturne vrednote, koje će proizvesti budućnost židovske Palestine. Galut će još dugo i uvijek trebati prvih naših ljudi, da ga uzdrže u onom smislu, kako ga cionizam želi.

Ima časova kad i ja mislim da je omladina elita jednoga naroda. To su časovi, kada se ona okuplja i sabire da sebi odredi nove smjernice i putokaze. U tim časovima nikoji je oportunisti ni koncesije ne sputavaju. Njezina je prednost, što može da čiste prima sve vrijednosti naroda i da preuđeva svoju gipku, a ipak protiv svakog zla otpornu nutrinu prema idealima, koje propovijeda.

I zato Vaša je, prvenstveno, dužnost: ne smiriti se u obmani, da ste punovažni i nadmoćni starijima već po samom tome,

što ste omladina. Već Vi treba da vaspitanjem svojih ličnosti tek steknete pravo kritikovanja i pravo nametanja svoje čuđoredne volje starijima. Tek kad nagomilate i sredite velike pretpostavke u svojoj nutrini za vedru i čistu odluku, po kojoj ćete da udešavate sami svoje korake, Vi možete da tu volju nametnete drugima. Ja vjerujem u htijenje omladine; znam da će iz nje izaći elita, koja će biti graditeljica židovskog narodnog etosa, jer se u njoj nijesu ukrutile dinamičke energije u spomenike uništenih zasluga u prošlosti, u čijoj se sjeni lagodno počiva, nego da je sve u živoj cirkulaciji. Vjerujem u omladinu, u kojoj vidim riješenost za gradnju narodne domaje. Vjerujem u omladinu, koja nesputana daje zamaha svome zanosu u tolikoj mjeri, da može zaboraviti svakidašnjost i da su joj ideali jedina unutarnja stvarnost, pa da je kadra jurišati nebeska vrata, iza kojih je ljepota i sjaj prividjenja, koje hoće da učini stvarnostima.

Po Vama, budućim gradiocima, što se popinjete za jedan stepen više na ljestvici na kojoj se čovjek penje da se rve s Bogom za svoje spasenje, da date doznije mjesta novim koljenima što će iza Vas jurišati nebesa, može da postoji vjera u ostvarenje riječi Psalma 87.: »Misir spominjem i Babel me priznaje, gle ovo je zemlja Filistejaca, Tirus i Kuš — taj ima ondje zavičaj svoj! Ali o Cijonu će se reći: »Ovdje je zavičaj svih njih.«

Po kome, ako ne po Vama, Vaš narod smije da se nada: da će Cijon biti ognjište, u čijem će se ognju kristalno prekaliti što je najplemenitije u čovječanstvu, te će se smjeti da kaže: Biti Židov znači biti čovjek! (Dugotrajni jaki pljesak.)

Predsjednik: U ime čitave omladine ja se ovime najljepše zahvaljujem dru. Lichtu, koji je u svojem govoru prikazao puteve i ciljeve, prema kojima treba da se kreće naš rad. On je dao putokaz, po kojemu ovaj šesti naš slet ima da odredi naše nove i ako stare smjernice, da nam dade nadu i snagu i da nam pokaže, kako ćemo izvršiti sve to, što je gospodin dr. Licht govorio i u ime svoje i u ime omladine, ili barem u ime, da tako kažem, jedne omladinske ideje, kako-va treba da između nas nastane.

Ja se još jedamput zahvaljujem svima onima, koji su nas pohodili i onima koji su nas pozdravili i nadam se, da će oni i na ostalim priredbama našega sleta učestvovati.

GODIŠNJA KONFERENCA HAPOEL HACAIRA JUGOSLAVIJE.

U srijedu dne 12. augusta o. g. obdržavala se u Osijeku godišnja konferenca Hapoel Hacaira Jugoslavije.

Zasjedanje otvara u 11 sati prije podne haver Hochsinger te u svom pozdravnom govoru ističe, da je to prvi sastanak nakon osnutka partije pred dvije godine.

Slijedi referat havera Rothmüllera o »Svjetskom položaju Hitahdute«. Govornik prikazuje razvitak palestinskoga Hapoel Hacaira do praške konferencie god. 1920. te čitave stranke nakon osnutka Hitahdute. Podrobno se osvrće na političku i kulturnu zadaću ideje narodnoga socijalizma te obuhvaća u širokim potezima današnju situaciju partije, u časopisi i u Palestini. Tom prigodom daje iscrpljivu sliku položaja radništva u Erec Israelu i njegovih institucija. Osobito ističe probleme četvrte stranke te arapsko pitanje. Iznosi stanovište partije u pogledu Jewish Agency i time u vezi Krimskog Projekta te naglašava, da kolonizacija Južne

Ukrajine i Krima ne znači načelnu protimbu s palestinocentričnom idejom cionizma, ako uspije izbjeći finansijalne i psihološkome sukobu između produkativiranja ruskih Židova tamo i naseljivanja Palestine.

Glavnom zadaćom Jewish Agency vidi zemljoradničku kolonizaciju Palestine, ističe važnost velikih dugoročnih zajmova te želi, da se ovakova Jewish Agency u svakom pogledu podupre.

Pozdravlja prve početke suradnje arapskoga i židovskoga radnika te vidi na toj bazi uz pomoć internacionalnoga proletarijata mogućnost za sredjenu društvenu i gospodarsku izgradnju Palestine.

Slijedi referat havera Hochsinger a o »radu Hapoel Hacaira u Jugoslaviji«. Odmah nakon osnutka partije započelo se organizovanjem mjesnih grupa pogotovo zagrebačke, koja je bila za to najspremnija.

Kao prvu veću akciju poduzeo je Hapoel Hacair raspacavanje dionica Radničke Banke i to putem Komiteja za Radnu Palestinu, koji je njegovom inicijativom osnovan i čije poslove su članovi vodstva Hapoel Hacaira izvršivali. Svega je rasprodano oko 100 dionica.

Nakon lanijske šekelske akcije uspostavljen je s mnogim mjesnim grupama življiti kontakt. Vodstvo se osim toga trudilo, da nadje bazu za zajednički rad sa sarajevskom grupom Poale Ciona.

U ovoj se godini provela vrlo živahna šekelska akcija, koja je svoj idejni izražaj našla u mnogim polemikama po našem novinstvu te ideološkim člancima, dok su se u pojedinih grupama i društvima isto tako obdržavali sastanci i debate.

Pred izbore za kongres stupili su predstavnici oficijozne liste delegata za cionistički kongres u Beču s Hapoel Hacairom u pregovore radi zajedničkoga istupa. Tokom pregovora bi dogovoreno, da će Hapoel Hacair sačinjavati dio Glavne Izborne Komisije i da će od tri kandidata delegacije iz kraljevine SHS jedan pripadati Hapoel Hacairu Jugoslavije. Medjutlo se u posljednji čas pokazalo, da oficijozni predstavnici stamcionista nisu u stanju, da se drže ugovorenoga te je prema tome Hapoel Hacair bio prisiljen, da istupi iz Glavne Izborne Komisije i da dađe glasove svojih šekalim Svjetskoj Hitahduti. Referent ističe momente, s kojih je Hapoel Hacairu mnogo do toga stalo, da radi i djeluje unutar S. C. J, te je stoga vrlo poželjno, a za razvitak jugoslavenskog cionizma sigurno štetno, što se sa strane građanskih dionista nije polagala važnosti na mogućnost suradnje. Hapoel Hacair imade oko 16 grupa u isto toliko mjestima sa 270 organizovanih članova.

Obzirom na jugoslavensku koloniju u Palestini naglašava Hapoel Hacair svoju principijelnu protivštinu proti svakome landmannschafflich naseljivanju, ali u konkretnome slučaju računa s kolonijom kao činjenicom te želi da se razvije u smislu palestinske radne zajednice.

*

Nakon odulje debate predlaže haver Weltmann apsolutorij za dosadanje vodstvo, koji se jednoglasno podjeljuje.

Iza toga obrazlažu referenti svoje prijedloge te se primaju ove rezolucije:

I.

Prijedlog Cionističke Eksekutive za ostvarenjem proširene Jewish Agency neka se čim prije provede. Obzirom na to, što je ona tek-

slo madata jedini legalni zastupnik židova, a i kao predstavnik palestinocentričke židovske kolonizacije, imade ona osobitom poimnjom da prati kolonizaciju Krima. Imade da uspostavi odnošaje s Jointom u svrhu provadjanja sistematske kolonizacije, koja u međusobnom odnošaju ne bi značila načelnu protimbu. Kad su već snošajem prilika veliki dijelovi naroda osudjeni, da si stvaraju eksistencu u galuti, onda je bolje, da to čine kao zemljoradnici, nego u neproduktivnim zavrnjima. Ipak ostaje glavnom zadaćom Jewish Agency politička i gospodarska izgradnja židovske domaje; osobita važnost treba da se posveti podržavanju odnosa s mandatarnom vlasti i uplivanju iste.

Da se sve to postigne, Hitahdut će poduprijeti sve nove mogućnosti, koje bi moge da dovedu Jewish Agency do znanoga ojačanja.

II.

Konferenca Hapoel Hacaira Jugoslavije pozdravlja najnoviju, povećanu imigraciju u Palestinu, koja je značajna kao imigracija srednjega staleža i maloga kapitala te priznaje, da se gospodarska kriza u palestinskim gradovima, osobito u Tel-Avivu kroz tu imigraciju ublažila. Unatoč toj pojavi, ostaje Hitahdut pri svome već češće naglašenom stanovištu, prema kojemu je gospodarska obnova Erec Israela moguća tek na osnovu velikih zajmova. Isto tako ponavlja Hitahdut svoje stanovište o prioritetu zemljoradničke kolonizacije u Palestini. Da se ta provede, potrebni su spomenuli veliki dugoročni zajmovi, u protimbi spram dosadašnjih razmjerno malih, kratkonočnih gradskih i industrijskih investicija.

III.

Konferenca Hapoel Hacaira Jugoslavije pozdravlja najsrdačnije suradnju židovskoga i arapskoga radnika te se nada, da će se ta suradnja u što kraćem roku moći i u pozitivnome smislu da manifestuje (ne kao dosad tek kod pojedinih štrajkova). Istodobno izrazuje konferenca svoje zadovoljstvo zbog pristupa hasidskih zemljoradnika u Histadnut klalilit.

Hitahdut izjavljuje, da je društvena, kulturna i gospodarska izgradnja Palestine moguća tek onda, ako se njen radni narod, i arapski i židovski, osposobi, da ostvari veliki pokret radničke klase Palestine. Tako dugo, dok je radni narod osudjen, da se zadovolji ulogom nemoćnoga svjedoka, jer nije znao da zbije svoje redove u čvrstu organizaciju, dotle se u Palestini ne će da izgradi radna zajednica.

Hitahdut izjavljuje, da uspjeh nastojanja palestinskoga radništva za ostvarenjem slobodne radne zajednice slobodnoga židovskoga i arapskoga naroda u Palestini, ovisi o suradnji s internacionalnim proletarijatom.

IV.

Godišnja konferenca Hapoel Hacaira Jugoslavije uzima pozdrav Saveznoga Odbora S. C. J. sa zadovoljstvom do znanja.

U istu čas žali, što u protimbi s dotičnom rezolucijom Saveznoga Odbora, razvitak prilika unutar Saveza Cionista Jugoslavije u odnošaju prema Hapoel Hacairu, a pogotovo događaji pred izbore za cionistički kongres u Beču, ne opravdavaju nadu u razvitak, poželjan za obe strane.

Konferenca ističe svoju bojazan, da će cionistički život u Jugoslaviji uz takove uslove štetovati, ali se ipak nada, da će već u dogledno vrijeme uspjeti, uspostaviti povoljnije odnošaje.

V.

Konferenca pozdravlja s veseljem početak rada unutar Saveza Židovskih Omladinskih Udruženja u smjeru ideja Hitahdute i vjenuje, da će uskoro čitava omladina prionuti uz Hapoel Hacair.

Konferenca nalaže vodstvu, da poradi i dalje na osnutku novih grupa, da se cionistički život u Jugoslaviji, a osobito omladinske stanice prožmu idejama Hapoel Hacaira.

VI.

Godišnja konferenca Hapoel Hacaira Jugoslavije šalje svoje pozdravne bratskome udruženju Poale Cion u Sarajevu, te žali, što nije došlo do ljesnije veze između obih partaja, dok svi preduvjeli govore za što užu saradnju na polju, koje je danas, kad obe partaje i u Erec Israelu stoje u blizoj vezi, pogotovo u Jugoslaviji zajedničko.

Konferenca stavlja vodstvo u dužnost, da u tom pogledu poduzme sve, što se učini prikladnim, da spoji rad obiju organizacija.

*

U novo vodstvo Hapoel Hacaira Jugoslavije izabran je sljedeći kolegij:

Čiča Gross, Hans Hochsinger, Joža Milhofer, Ing. Oto Rechnitzer, Filip Reiner, Joel Rosenberger, Cvi Rothmüller i Drago Steiner.

ŠPORT NA VI. SLETU SAVEZA ŽIDOVSKIH OMLADINSKIH UDRUŽENJA U OSIJEKU.

Ove se godine jasno i očito utvrdilo, da šport u nas nije još krivnjom svoje loše organizacije, zauzeo ono mjesto, koje ga ide. U jednu se ruku smatra on nečim bezuvjetnim, samom svrhom, a sa druge ga strane drže zaornikom svake moralne snage u mladu čovjeku. Ali on je tek jedno važno sredstvo, za jačanje naših redova i prikupljavanje novih jedinica.

Sportska su društva bilo potpuno, bilo polovično omlohavila, omladinske grupe rađe tek nešto prije sleta, uz vrlo rijetke izuzetke (Karlovac, Vinkovci i dr.), u cijelom radu nema sistema, a prvi preduvjet razvitku i napretku športa mora da bude nacionalno, kontinuirano i sistemsko njegovo gojenje. Konstatiravši ovo stanje danas se još uz neke razloge stvara zaključak o osnutku Otkrugo Svjetskoga Saveza Židovskih gimn. i šport. društava »Makabi« prihvaća se dakle isti onaj prijedlog, koji je bio zabačen pred neko 3 godine jer su ga držali nušiteljem jedinstva Saveza Omladine.

Bez sumnje je na sve sportske priredbe na VI. sletu utjecala nenazočnost zagrebačkoga Makabija, koji je svake godine činio središte i okvir športu na sletovima. Vidjelo se to u samome kvalitetu, ali i u organizaciji natjecanja.

Biljeg je ovogodišnjih sportskih priredbi na sletu bio: masa natjecatelja, pomanikanje discipline, slaba organizacija relativno dobri rezultati, uspjeh nekih grana športa, koje se nisu prije gajile, a potpuni pad gimnastike, za koju treba odmah reći, da ona mora ipak da ostane (proste vježbe) središte našega skupnoga sportskoga rada, jer je ta grana športa naročito podesna, da posluži našim težnjama o izgradnji zdravoga, disciplinovanoga skladnoga čovjeka, u kojega će biti smisla za harmoniju i saradnju.

Na ovome sletu bile su zastupane ove grane športa: nogomet, tako i teška atletika, plivanje, hazena i gimnastika.

Na nogometnom turniru po cup sistemu sudjelovala su 3 para (4 društva) Makabi (Osijek) Hakoah (Subotica) 4 : 2 za Ma-

kabi, Vinkovačko omladinsko udruženje — Somborsko oml. udr. (pobjednik Sombor.) te konačno finaliste Makabi (Osijek) i Somborsko oml. udr. sa rezultatom od 7 : 0 za osječki Makabi. Prosudjujući kvalitetu tih momčadi, valja se tek osvrnuti na osječki Makabi, a donekle i na Vinkovce. Obadviije momčadi su mlade (zaista su obe momčadi, a specijalno Makabi, sastavljene iz samih juniora); a od njih Makabi igra lijepu nisku kombinatornu i vrlo fair igru, sa najboljim dijelom u navali, koju uzorno vodi center Kohn. Ostale momčadi pokazale su nam, kako se ne igra nogomet i bjelodano pružale dokaza o tome, da u njih nema mnogo smisla za ljepotu tijela.

Laka atletika. Kod te se grane najviše opazio manjak jurja i nedostalna organizacija (nemoguće tehničke naprave: trikalište, naprave za bacanje i skokove i sprave), a napokon najviše iskakivala već prije spomenuta slaba disciplina. Rezultati nisu uzevši sve to u obzir loši.

Teška atletika je potpuno uspjela kako po broju, tako i po kvalitetu natjecatelja, što pokazuje, da je ta grana športa uhvatila dubok korijen među našom omladinom u Vojvodini.

Plivanje je donijelo ove godine dobar šport, poglavito zbog zgodnoga mjesta natjecanja. Organizacija je bila dosta slaba.

Hazena je u nas pala na minimum. Sama finalna utakmica Bar-Kohba (Sarajevo) i Vinkovačko oml. udr. (pobjednik nad Hakoahom iz Subotice), u kojoj je zaslužno ostala pobjednikom Vinkovačko društvo, donijela je dobar šport samo zbog zaista lijepe igre Vinkovčanki, koje su ljepotom i elegantnošću igre daleko nadvisile svoje protivnice. Vinkovačka je družina još mlada, pa je, bude u i dalje nastavila racionalnim trainingom i izbalansiranjem pojedinih dijelova u momčadi, čekaju lijepi uspjesi.

Gimnastiku zapada na ovome sletu zadnje mjesto. Broj je sudjelovača pao sasvim na minimum (muški 35, djevojke 15), i izvedba je osim ženskih prošli vježbi, koje su uzorno izvedene, bila vrlo loša. Kao najbolja gimnastička grupa očitovala se ove godine Karlovačka židovska omladina. Ženski odio K. Ž. O. odnio je u odjelnom natjecanju članica sve moguće bodove i na prvom nevezanom sast. odvijezbao je muški podmladak precizno i skladno skupinske vježbe sa kratkim palicama. Vježbe je sastavio Zdravko Blau na glazbu Žiga Hirschler-Gjuro Reiner. Istaknuo se još odbo članica Vinkovaca i Vukovara, koji se placirao na drugom mjestu sa 47.5 bodova.

Od muških odjela valja spomenuti dobro uvježbani odio soječkoga Makabija, pa Sente i donekle Novoga Sada.

Općeniti placement na VI. sletu je bio:

I. Jevrejsko gimnastičko društvo, Beograd sa 29 bodova (lani je na Novosadskom sletu iznio pobjedu zagrebački Makabi sa 149 bodova, dakle je razlika za potpunih 120 bodova!)

II. mjesto Makabi, Osijek sa 28.5.

III. mjesto Hakoah, Subotica sa 26, a zatim slijede redom Hagibor, Sombor sa 25, Juda Makabi, Novi Sad sa 24 boda, Senčanska jev. oml. 22, Židovsko Oml. Kolo, Zagreb 19.5, Vinkovačka jev. oml. 13.5, Vršačka jev. oml. 5, Karlov. žid. oml. 5, Bar-Kohba, Sarajevo 5, Jarden, Split 4, Ivrija, Stari Bečej 3, Vukov. oml. tudr. 1.5.

Pobjedniku u športu na VI. sletu, Jevrejskom gimnastičkom društvu, koje je tu po-

bjeđu iznijelo sa 2. atletičarom i jednim plivačem, što je svakako znak vrsnoće ove trojice, predana je lijepa statua pobjednika, dok je osjećkom Makabiju kao pobjedniku u nogometu predan srebreni pokal, a svima onima, koji su se povoljno placirali, bit će razaslane umjetnički izradjene diplome.

Šmule D.

IZ SAVEZA ŽIDOVSKIH OMLADINSKIH UDRUŽENJA.

Dragi haverim!

Budući da je najveći dio naših članova, koji dolaze u obzir za Misrad, sad na kongresu u Wenu, mogu da se rješavaju samo najhitniji tekući poslovi i da se sprema materijal za izasletski Sav. Vjesnik. Moleći vas, da to uzmete u obzir, moramo vas ipak upozoriti, da savezni rad ne smije da se prekine. Stoga vas upozoravamo na neke stvari, koje mora da do sredine septembra budu bezuvjetno izvršene.

1. »Židovska kolonizacija Palestine«. Ova knjižica Cvi Rothmüller-a, koju mora da ima svaki savezni član, jer je jedina uputa u probleme naše kolonizacije, izašla je neposredno prije sleta. Cijena joj je Din. 15.—, a za savezne članove Din. 12.—. Ovih će dana dobiti sva društva pošiljku te knjižice pa bi nam drago bilo, kad bi nam svako društvo odmah javilo, koliko eksemplara želi u komisiju. Budući da je štampa dosta skupa, mora da se knjiga što prije raspača i uplati, kako bi se mogle izdavati nove knjige. Neka stoga društva knjige i među članovima i među nečlanovima što prije rasprodaju, jer do toga stoji i financijsko stanje savezne blagajne i izdavanje novih knjiga.

2. Gideon. Sav. Vijeće dalo je Hanhagi pravo, da na koncu ove godine obustavi izdavanje Gideona, ako se uvjeri, da su i novčane i sadržajne zapreke prevelike. Bila bi i sramota i šteta, kad bi se to zaista i dogodilo. Upravljamo na svakoga od vas ozbiljan apel, da saradjuje s nama, kako bi Gideon u posljednja 4 broja ovoga godišta mogao dokazati pravo na život. Propagirajte svagdje i svakom prilikom svoje glasilo. Tražite ga u onim lokalima, gdje ste stalni gosti. Širite ga među građanima. Nukajte općine i korporacije, neka ga pretplate. Šaljite oglase za Gideon. Sabirite za Tiskovni Fond. Ali najbitnije je, da ga vi sami zavolite, da ga širite među omladinom tražeći mu stalne pretplatnike. Apeliramo na vas i zbog sadržine. Šaljite nam svojih stvari i pokušajeva. Pišite nam, kakav bi Gideon imao da bude.

Samo vašom saradnjom može da se održi Gideon. A bez njega se ne može zamisliti pravi razvitak naše omladine. Stoga uprite sile, da već u septembru javite upravi Gideona rezultate svoga rada, a Uredništvu da pošaljete sadržajnih priloga.

3. Sletski sastanci. Upozoravamo vas, da priredite sletski sastanak, gdje će delegati i ostali sletnici referirati o sletu i Sav. Vijeću. Bit će dobro, da za taj referat ponovno proučite raniji sletski materijal, jer ćete ga sad bolje razumjeti. Važnost je ovoga sleta u tom, što je doveo do odluke, kojom Palestina stupa u središte našega odgojnoga i

praktičnoga rada, pa je time omladina morala da odbaci neke parlamentarne forme, a da izabere vodstvo, Hanhagu, a koju imade puno povjerenje te joj daje svako pravo, da onaj palestinocentrički smjer provede u saveznome životu. Budući da su sve priredbe izvrsno uspjele, a samo je šport relativno neuspjelo, ima nade, da je snaga naše omladine dosta velika za izvršenje toga cilja.

4. Savezni Vjesnik ima da izađe oko 5—10. septembra. Do 1. septembra treba da svi članci i bilješke o sletu, svi izvještaji o radu i t. d. budu u Zagrebu, kako bi se mogao dobro urediti ovaj broj, koji će biti ujedno propaganda za Savez.

Šalom!

Za S. Ž. O. U.

Cvi Rothmüller. Joel Rosenberger.

כשר

Restauracija „KARMEL“

u prostorijama prijašnje restauracije Anđžela, Petrinjska ulica 26.

Solidna: dobra podvorbba, vazda svježja i dobra kuhinja.

Abonenti dobivaju popust.

Za obilnu posjetu molit

Restauracija „KARMEL“

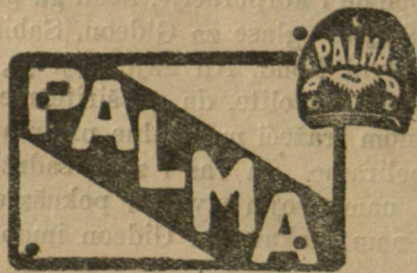
U BEČU primaju se kod dobre židovske porodice (udovica i kćeri) 2 do tri židovske djevojčice na stan i potpunu opskrbu. Poduka u francuskom, engleskom jeziku i glasoviru, i telefon u kući. Sve škole u neposrednoj blizini stana. Nadzor i strog odgoj. — Pismeni ili osobni upiti kod Maria Fuchs, „Zagreb, Krajiška ulica 16, I. kat.

Ljekarničkog vježbenika

tražim za odmah. — Stan i opskrba u kući. — Vježbenica isključena.

Ljekarna Otto Weiss,
Zenica (Bosna).

Nosite radi njihovih mnogih prednosti

Kaučuk pete i potplate.

OGLAS.

Potpisana bogoštovna općina traži bezposlenog

kantora

sa ugodnim glasom za vrijeme od 15. do 29. septembra t. g.

Plaća po dogovoru. Putni trošak nadoknadić će se samo pozvanom.

Izrael. bogoštovna općina u Novoj Gradiški

Predsjedsjednik: Emanuel Wachslar.

IZRAELITIČNA BOGOŠT. OPĆINA U VUKOVARU.

Natječaj.

Potpisana izr. bogoštovna općina traži:

1. Prvorazrednog kantora, koji je također šohet, bodek, vekore i muzikalan, da može vršiti službu božju sa zborom i orguljama.

2. Prvorazrednog bogoslužitelja (Musaf bal Tefilo) za jesenske blagdane, koji je sposoban vršiti službu božju sa zborom i orguljama, a morao bi zbor sam uvježbati od 10. IX. do 15. X.

Natjecatelji neka izvole podastrijeti svoje ponude sa označenjem zahtjevanne pripadnosti najkasnije do 28. augusta 1925. potpisanoj bogoštovnoj općini.

Vukovar, dne 8. augusta 1925.

Izrael. bogošt. općina
Hinko Steiner.

„M A C H E R“

Agentura za prodaju kuća i zemljišta.

Berislavićeva 4. - ZAGREB - Telefon 16-67.

Industrijalci, Banke-Bankari, Dioničarska društva, Amerikanci, advokati, lekari, senzali, trgovci, veliki i mali posjednici najprije, najlakše, najbrže, najjeftinije, najuspješnije možete kupiti-prodati kuće, vile, vinograde, gradilišta zemljišta, veleposjede, ako se obratite na opšte sa svog dobrog glasa poznatu koncesioniranu i sudbeno protokoliranu tvrtku „M A C H E R“

Židovi Jugoslavije!
Darujte obilne priloge
za osnutak jugoslavenske
halučke farme u
Erec Israelu!

DVA DJAKA ILI DJEVOJČICE

primam na stan i potpunu opskrbu. Familijaran postupak, zajamčena čistoća, uzoran red. Sve ostalo prema dogovoru. Rozalija ud. Tausig, Zagreb, Ilica 71, III. kat.

Ukinuta je diferencijalna trošarina za rum i likere.

Esencije i eterička ulja

prvorazredne kakvoće proizvadj

DESTILERIJA D. D.

prva jugoslavenska tvornica za rum i likere, eterička ulja i etera

Zagreb, Račkoga ulica 10.

Telefon 3-70. Brzozavi: Destilerija.

STAKLANA

BRAĆA GROSS

ILICA 84. ZAGREB Telefon 12-27.

Veletrgovina stakla porculana i kuhinjskog pribora.

Najjeftinije vrelo za nabavu:

Svih vrsti stakla

Porculana

Svjetiljaka

Ogledala

Okvira

Staklenih ploča

Raznog kuhinjskog pribora

NA MALO I VELIKO

Najveći izbor letvica za okvire.

Vlastita radiona okvira za slike i ogledala.

Izašao je

Pregled kolonizacije Palestine od CVI ROTHMÜLLERA

Svatko tko hoće upoznati uzroke, značaj, svrhu, razvitak i probleme židovske kolonizacije u Palestini, treba da nabavi ovu knjigu koja obasiže 160 strana džepnog formata.

Cijena broširano 15 Din. Novac se šalje unaprijed. Naručuje se kod:

Saveza Židov. Omlad. Udruženja
Zagreb, Ilica 31/III.

Tko oglašuje -- taj napreduje

P A M U K

sve vrsti i

u svim brojevima

Žuti — bijeli — farbani

A. ROMANO

ZAGREB,

Boškovićeva ulica broj 15

Brzozavi: DIANA Telefon broj 23-66

M O L I N O

žutica platno

šifoni

vata (za poplune